

HAALBAARHEID IMPLEMENTATIE SANDWATCH IN NEDERLAND

11 Juni 2018

Evelien van Rouendal
VAN HALL LARENSTEIN

HAALBAARHEID IMPLEMENTATIE SANDWATCH IN NEDERLAND

Evelien van Rouendal
11-06-2018
Studentennummer: 930811003
Van Hall Larenstein

In opdracht van: Netherlands
National IHP-HWRP Committee

&

Ministerie van Infrastructuur en
Waterstaat

Begeleiders van uit Van Hall Larenstein:
David Goldsborough en Simon Matahelumual

Begeleider van IHP-HWRP Committee:
Sandra de Vries

Opponent:
Karssenberg, Gerrit

Foto op de kaft: gemaakt door Evelien van Rouendal

Voorwoord

De scriptie die u nu voor u heeft "*Haalbaarheid implementatie Sandwatch in Nederland*" is een onderzoek dat gedaan is in het kader van mijn eindopdracht voor de opleiding Kust en Zee Management. Dit onderzoek heeft liep van Februari 2018 tot Juni 2018.

Ik ben betrokken geraak bij dit project door David Goldsborough. Ik was op zoek naar een afstudeeropdracht met als thema educatie. Hij heeft mij toen in contact gebracht met Sandra de Vries en het Sandwatch project.

Ik wil graag David Goldsborough en Simon Matahelumual bedanken voor de begeleiding tijdens het schrijven van de scriptie en het doen van het onderzoek. Daarnaast wil ik ook Sandra de Vries bedanken die mij vanuit het National IHP-HWRP Committee heeft aangestuurd. Ook wil ik graag Wim van Urk bedanken die mijn contactpersoon is bij het ministerie van infrastructuur en waterstaat. Tevens wil ik ook de andere leden van de expert groep, Mike Mannaart en Robert Steenbergen bedanken. Eveneens bedank ik alle geïnterviewde partijen die medewerking hebben verleend aan het onderzoek. Tot slot wil ik mijn ouders, Hans en Astrid van Rouendal bedanken die mij hebben gesteund tijdens dit proces en geholpen hebben bij het controleren van de spelling en grammatica.

Samenvatting

Het doel van dit verkennend onderzoek is om advies uit te brengen aan de probleemeigenaren over de haalbaarheid van de implementatie van Sandwatch in de Nederlandse kustzone. De vier probleemeigenaren zijn: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Netherlands National IHP-HWRP Committee, KIMO en EUCC.

De hoofdvraag die in dit onderzoek beantwoord wordt is: wat is de haalbaarheid van de implementatie van Sandwatch in de Nederlandse kustzone. De deelvragen die hieruit voortgekomen zijn; Wat zijn kenmerkende aspecten van Sandwatch? Wat kan de toegevoegde waarde zijn van Sandwatch in Nederland? Wie zijn de potentiële aansturende- en uitvoerende partijen? Zijn de potentiële aansturende- en uitvoerende partijen geïnteresseerd in de implementatie van Sandwatch?

Deze vragen zijn onderzocht door het uitvoeren van een kwalitatief onderzoek. Er is een literatuuronderzoek gedaan om de kenmerken van Sandwatch vast te stellen en om burgerparticipatie projecten in Nederland te inventariseren. Er heeft een gesprek met de experts plaatsgevonden met als doel om de geïnteresseerde partijen te identificeren. Tevens is er een semigestructureerd interview afgenomen bij de potentiële aansturende- en uitvoerende partijen. In totaal zijn er acht partijen geïnterviewd die mee wilden doen aan het onderzoek. Haalbaarheid is onderzocht aan de hand van twee factoren; mogelijke toegevoegde waarde en aanwezig draagvlak voor implementatie van Sandwatch.

Uit de resultaten van het onderzoek naar de toegevoegde waarde is gebleken dat Sandwatch wel degelijk toegevoegde waarde geeft aan het huidige landschap van burgerparticipatie projecten aan de kust. Daarnaast is er uit de interviews gebleken dat er wel interesse is in Sandwatch maar dat partijen wel voorwaarden stellen aan Sandwatch. Er werden een aantal onzekerheden benoemd ten aanzien van de aansturing of uitvoering van Sandwatch en een aantal negatieve feiten aangedragen met betrekking tot de methodiek van Sandwatch.

De conclusie van het verkennend onderzoek luidt dat Sandwatch in de huidige vorm niet genoeg draagvlak heeft om geïmplementeerd te worden in Nederland. Dit was niet volgens de verwachting omdat Sandwatch al in meer dan vijftig landen projecten heeft draaien met deze methodiek.

Summery

The goal of this exploratory research is to give advice to the problem owners about the feasibility of the implementation of Sandwatch in the coastal zone of the Netherlands. The four problem owners are the ministry of infrastructure and water management, Netherlands National IHP-HWRP Committee, KIMO and EUCC.

The main research question that was answered in this research was: what is the feasibility of the implementation of Sandwatch in the coastal zone of the Netherlands? The sub-questions that followed were: what are the identifying features of Sandwatch? what could be the added value of Sandwatch in the Netherlands? Who are the potential managing- and executing parties? Are the potential managing- and executing parties interested in the implementation of Sandwatch?

These questions were researched by conducting a qualitative research. A literature study was carried out to establish and identify features of Sandwatch and to make an inventory of citizen participation projects. A conversation with the experts was held to identify potential managing- and executing parties. Also, a semi-structured interview was carried out among the potential managing- and executing parties. A total of eight parties were interviewed. Feasibility was separated into two factors, potential added value and present support.

From the results of this research, it was observed that Sandwatch had an added value for citizen participation projects in the coastal zone of the Netherlands. The results of the interview were as following; there was interest in Sandwatch with the parties however the parties had a few conditions and furthermore concerns regarding the management and execution of Sandwatch. A number of negative points were presented regarding the Sandwatch methodology.

The conclusion of this exploratory research was that in the present state of Sandwatch there was not enough support to implement Sandwatch in the Netherlands. This was not following expectations because Sandwatch projects that uses these methods exists in more than fifty countries.

Inhoud

1	Inleiding.....	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Probleemeigenaren.....	8
1.3	Probleemstelling	9
1.4	Doelstelling	9
1.5	Hoofd- en deelvragen	9
1.6	Leeswijzer.....	9
2	Methode	10
2.1	Type onderzoek.....	10
2.2	Methode van analyseren	12
2.2.1	Analyse: toegevoegde waarde van Sandwatch	12
2.2.2	Analyse: draagvlak	13
2.3	Onderzoekspopulatie.....	13
2.4	Procedure.....	14
2.4.1	Literatuuronderzoek	14
2.4.2	Gesprekken met experts.....	14
2.4.3	Interview met aansturende en uitvoerende partijen	15
2.5	Betrouwbaarheid/validiteit.....	15
3	Deelvraag 1: kenmerken van Sandwatch.....	16
4	Deelvraag 2: toegevoegde waarde van Sandwatch.....	17
4.1	Burgerparticipatie projecten	18
4.2	Kenmerken per project	23
4.2.1	Voldoende afgedekt.....	24
4.2.2	Matig afgedekt.....	24
4.2.3	Onvoldoende afgedekt.....	24
4.3	Analyse toegevoegde waarde Sandwatch	24
5	Deelvraag 3: potentiële partijen	25
5.1	Potentiële aansturende partijen en uitvoerende partijen.....	25
5.1.1	Scholen.....	25
5.1.2	Scouting.....	25
5.1.3	Musea.....	25
5.1.4	Organisaties	26
5.1.5	Kust gemeenten	26
6	Deelvraag 4: interesse van partijen	27
6.1.1	Burgerparticipatie	27

6.1.2	MAST	28
6.1.3	Onderwerpen	29
6.1.4	Externe factoren	30
6.1.5	Interesse.....	31
6.2	Draagvlak analyse	32
7	Discussie.....	34
8	Conclusie	35
9	Aanbevelingen	37
10	Bibliografie	38
	Bijlage I: Semigestructureerd interview potentiële partijen	42
	Bijlage II: Kernwoorden.....	45
	Bijlage III: Uitnodiging en folder	46
	Bijlage IV: Toegekende kenmerken.....	48
	Bijlage V: Mind-map Interviews.....	52

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Netherlands National IHP-HWRP Committee heeft begin 2017 om tafel gezeten samen met vier andere partijen, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, EUCC, KIMO en de opleiding Kust- en Zee Management. Deze partijen onderzoeken hoe zij burgers kunnen betrekken bij duurzaam natuurbeleid, waarbij kennis en verbinding met de omgeving centraal staat. Een manier om dit te kunnen bereiken is door burgerparticipatie projecten, dit zijn projecten waar burgers inspraak hebben of activiteiten ondernemen. Een voorbeeld van een burgerparticipatie die op grote schaal in Nederland georganiseerd wordt, is de Beach clean-up tour (Beach cleanup tour, 2018) waarbij burgers in verschillende etappes het hele strand langs de Noordzeekust schoonmaken door afval te verzamelen.

Een specifieke vorm van burgerparticipatie is burgerwetenschap of 'citizen science'. Burgerwetenschap is een manier om veel kwantitatieve data te verzamelen door burgers te betrekken bij de datacollectie. Vaak heeft burgerwetenschap twee doelen, het verzamelen van data en educatie (Bonney, et al., 2009).

Sandwatch is een internationaal project voor burgerparticipatieprojecten dat gebruik maakt van burgerwetenschap. Sandwatch is een project van UNESCO dat startte in 1999. Het doel is om gedrag te veranderen en bewustzijn te creëren voor kwetsbare kust en zee habitatten. Dit wordt gedaan door projecten en een educatieproces, waarbij burgers van verschillende leeftijd en achtergrond samenwerken om een duurzame leefomgeving te creëren (UNESCO, Sandwatch Project, 2017). Dit maakt Sandwatch uitermate geschikt voor de vijf partijen die hiervoor genoemd zijn. Sandwatch is van oorsprong opgezet voor eilandstaten. Deze eilandstaten merken de klimaatveranderingen en andere kust en zee gerelateerde problemen snel op, omdat hun directe leefomgeving en economie altijd direct in verbinding staat met het kustsysteem (UNESCO, 2010).

De Sandwatch handleiding vormt de rode draad voor de projecten. Op dit moment is deze handleiding beschikbaar in vier talen: Engels, Frans, Spaans en Portugees. In deze handleiding staat informatie over alle onderdelen van een Sandwatch project. Het belangrijkste kenmerk van Sandwatch projecten is dat de activiteiten toegankelijk moeten zijn voor bijna alle leeftijden en achtergronden. Sandwatch is als eerste gericht op scholen, maar biedt ook mogelijkheden voor andere doelgroepen om deel te nemen aan de Sandwatch projecten.

Het toepassen van Sandwatch kan onder andere gedaan worden door het kiezen van een onderwerp uit de handleiding. De onderwerpen zijn:

- Erosie en aangroei
- Strand compositie
- Menselijke activiteiten op het strand
- Afval op het strand
- Waterkwaliteit
- Karakter van golven
- Stromingen
- Dieren en planten

Sandwatch heeft voor alle beschreven onderwerpen activiteiten ontwikkeld met een methodiek hoe deze activiteiten uitgevoerd kunnen worden, deze activiteiten kunnen gevonden worden in de Sandwatch handleiding (UNESCO, 2010). Deze activiteiten spelen zich af in het kustgebied. In dit onderzoek wordt hetzelfde begrip voor kust gehanteerd zoals die in Sandwatch ook geformuleerd is;

“het gebied van de eb waterlijn tot de eerste duinenrij vanaf de eb waterlijn gezien, of het eerste obstakel zoals een weg of bomenrij. (Sandwatch, 2014)”

Het uitvoeren van een activiteit is het eerste onderdeel van het vier stappenplan van Sandwatch, dit stappenplan wordt afgekort als MAST:

1. **Monitoring:** als eerste wordt het object dat bestudeerd wordt gemonitord.
2. **Analyse (= analyseren):** in deze stap wordt de data die verzameld is, verwerkt in tabellen, grafieken en kaarten en kan statistische analyse gedaan worden wanneer dit relevant is.
3. **Share the findings (= delen van de bevindingen):** de data wordt gedeeld met relevante groepen, zoals scholen, de overheid, burgers, etc. Dit kan meerdere vormen aannemen, zoals bijvoorbeeld een presentatie of een toneelstuk.
4. **Take action (= kom in actie):** hierna is het tijd om in actie te komen, door oplossingen te zoeken, oplossingen uit te voeren en/of het bevorderen van klimaat veranderend gedrag/beleid.

Sandwatch levert naast de handleiding ook andere hulpmiddelen zoals: YouTube instructie video's, een database voor het delen van informatie en een online platform waar mensen met elkaar in contact kunnen komen en waar informatie over Sandwatch te vinden is.

1.2 Probleemeigenaren

Uit de brainstormsessie tussen de vijf eerdergenoemde partijen die plaatsvond in Februari 2017, is gebleken dat vier van de vijf partijen aangewezen kunnen worden als belanghebbende partijen. De opleiding Kust- en Zee Management hoort niet bij de belanghebbende partijen/probleemeigenaren en was aanwezig als expert. De belanghebbende partijen zijn; Netherlands National IHP-HWRP Committee, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, EUCC en KIMO. Deze partijen hebben naast de gezamenlijke doelen ook een eigen invalshoek bij het invoeren van Sandwatch:

- Netherlands National IHP-HWRP Committee: verbinden van onderzoekers, beleidmakers, en praktijk mensen en het delen van Nederlandse kennis met andere landen (IHP-HWRP, 2018)
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat: Burgerparticipatie (Rijksoverheid, 2018)
- EUCC: kust waar ruimte is voor mens en natuur en bewustzijn creëren voor milieu (EUCC, 2018)
- KIMO: voorbeeldfunctie voor initiatieven die genomen worden om de kust en zee omgevingen te verbeteren (KIMO, 2018)

Tijdens deze bespreking is er gebleken dat er nog weinig inzicht is of implementatie van Sandwatch in Nederland haalbaar is en welke partijen dit project zouden kunnen uitvoeren. Hiervoor is onderzoek noodzakelijk. Er kunnen twee soorten partijen worden onderscheiden: aansturende en uitvoerende partijen. Aansturende partijen zijn die partijen die het Sandwatch concept in Nederland breed aansturen. Uitvoerende partijen zijn die partijen die het gaan doen, bijvoorbeeld scholen of informatiecentra. Zij zijn de leider van hun doelgroep. Voor een school kan dat bijvoorbeeld groep 7 zijn en voor een informatiecentrum kunnen dat bezoekers en omwonenden zijn.

Haalbaarheid kan op verschillende aspecten worden onderzocht, bijvoorbeeld functionele haalbaarheid of financiële haalbaarheid. In dit onderzoek wordt er echter met haalbaarheid bedoeld dat er toegevoegde waarde ontstaat door het uitvoeren van het project. Is het project nodig of zijn er al projecten die dezelfde functie vervullen? Tevens wordt er met haalbaarheid in dit onderzoek draagvlak bedoeld. Met andere woorden: Zijn er partijen die het project willen uitvoeren?

1.3 Probleemstelling

De vier probleemeigenaren: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Netherlands National IHP-HWRP Committee, KIMO en EUCC, hebben geen inzicht of de implementatie van Sandwatch haalbaar is in de Nederlandse kustzone.

1.4 Doelstelling

Het onderzoek heeft tot doel om een advies uit te brengen aan de probleemeigenaren over de haalbaarheid van implementatie van Sandwatch in de Nederlandse kustzone.

1.5 Hoofd- en deelvragen

De hoofdvraag is: Wat is de haalbaarheid van de implementatie van Sandwatch in de Nederlandse kustzone?

Deelvragen

- Wat zijn de kenmerkende aspecten van Sandwatch?
- Wat kan de toegevoegde waarde zijn van Sandwatch in Nederland?
- Wie zijn de potentiële aansturende en uitvoerende partijen?
- Zijn de potentiële aansturende en uitvoerende partijen geïnteresseerd in de implementatie van Sandwatch?

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 worden de achtergronden van dit onderzoek besproken en de probleemstelling, doelstelling en hoofd- en deelvragen voorgesteld. In hoofdstuk 2 wordt de gekozen methodiek besproken en er wordt verantwoording voor deze methodiek afgelegd. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van deelvraag 1 gepresenteerd. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van deelvraag 2 gepresenteerd. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van deelvraag 3 gepresenteerd en in hoofdstuk 6 worden de resultaten van deelvraag 4 gepresenteerd. In hoofdstuk 7 worden de discussiepunten aangedragen die voort zijn gekomen uit dit onderzoek. Hoofdstuk 8 wordt er een conclusie getrokken over de resultaten van het onderzoek. Tot slot wordt in hoofdstuk 9 de aanbevelingen gedaan.

2 Methode

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek werd uitgevoerd. Er wordt toegelicht welke methodiek er gekozen is en waarom deze keuzes zijn gemaakt.

2.1 Type onderzoek

Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek. Deze keuze is gemaakt, omdat het onderzoek een exploratief onderzoek is, er wordt inzicht verkregen of Sandwatch geïmplementeerd kan worden in Nederland.

Per deelvraag is er gekeken naar wat voor informatie er werd verzameld en wat er met deze informatie werd gedaan.

Deelvraag 1: Wat zijn kenmerkende aspecten voor Sandwatch?

Hier zijn de kenmerken van Sandwatch onderzocht. Dit is uitgevoerd op basis van de handleiding en de site van Sandwatch zelf. De kenmerken zijn vastgesteld aan de hand van de doelen die Sandwatch stelt aan haar projecten en wat Sandwatch foundation zelf aangeeft dat belangrijke punten in haar projecten zijn. Dit is gedaan door een lijst van kenmerken samen te stellen. Met deze lijst zijn er vergelijkingen gemaakt met de projecten die in deelvraag 2 onderzocht zijn.

Deelvraag 2: Wat kan de toegevoegde waarde zijn van Sandwatch in Nederland?

Deze deelvraag onderzoekt vergelijkbare projecten die voldoen aan de volgende eis: het zijn kust gerelateerde projecten en het zijn burgerparticipatie projecten. Er is onderzocht in hoeverre deze projecten overeenkomsten hebben met de kenmerken die in deelvraag 1 zijn vastgesteld. Deze kenmerken zijn operationeel gemaakt om de projecten te kunnen vergelijken, dit proces wordt verder toegelicht bij het onderwerp analyse toegevoegde waarde van Sandwatch verderop in dit hoofdstuk. Deelvraag 2 is beantwoord door literatuuronderzoek te doen.

Deelvraag 3: Wie zijn de potentiële aansturende partijen en de uitvoerende partijen?

Er is onderzocht welke van de uitvoerende partijen en van de aansturende partijen benaderd worden en mogelijk geïnteresseerd zijn op basis van de expert mening van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Netherlands National IHP-HWRP Committee, EUCC, KIMO en de opleiding Kust- en Zee Management. Daarnaast is er aanvullend literatuuronderzoek gedaan. Omdat niet iedere partij van elke kustgemeente bevraagd kon worden, is er een voorselectie gemaakt die verder besproken wordt bij het kopje onderzoekspopulatie.

Deelvraag 4: Zijn de potentiële aansturende partijen en uitvoerende partijen geïnteresseerd in de implementatie van Sandwatch?

Bij deze vraag zijn de potentiële partijen uit deelvraag 3 geïnterviewd om te achterhalen of er interesse is in Sandwatch. Het interview is een semigestructureerd interview en is te vinden in bijlage I: Semigestructureerd interview. Dit is gedaan om advies te kunnen geven aan de probleemeigenaren over potentiële partijen.

Hierboven zijn de deelvragen besproken en wat er onderzocht wordt. Aan de hand van figuur 1: *stroomschema*, wordt er weergegeven hoe het onderzoek gestructureerd is. Met als einddoel het antwoord op de hoofdvraag.

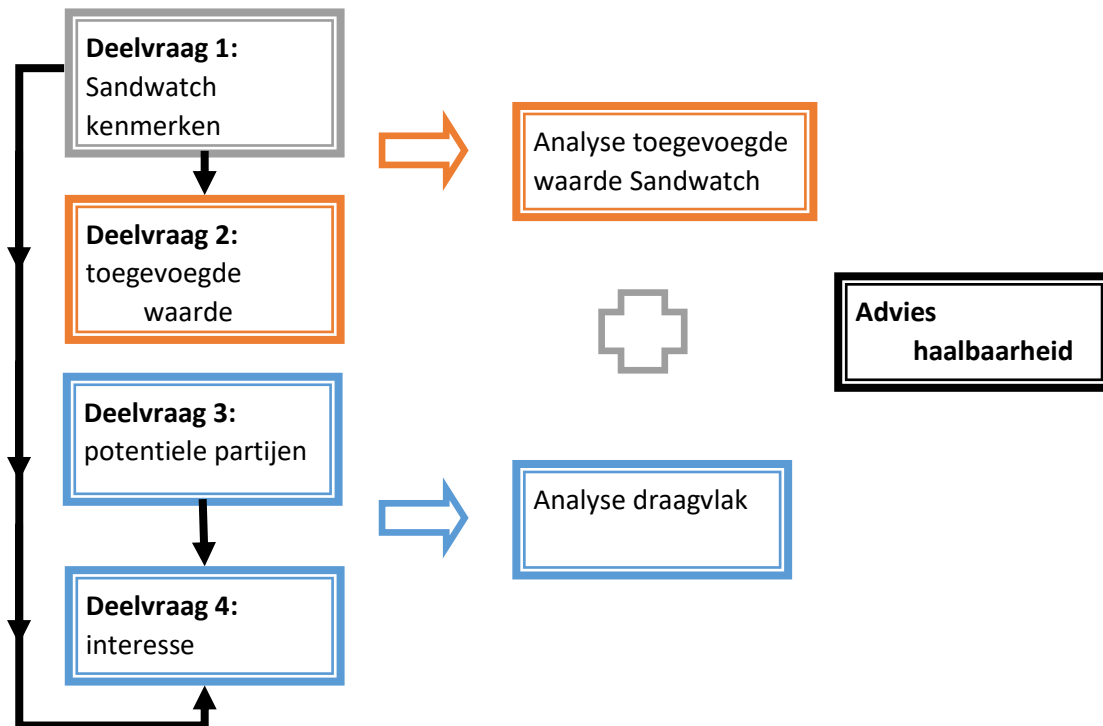

Figure 1 Stroomschema

Er wordt eerste gekeken naar de eerste vier linker kaders (Deelvraag 1: Sandwatch kenmerken, deelvraag 2: toegevoegde waarde, deelvraag 3: potentiële partijen, deelvraag 4: interesse) van onder naar boven worden de pijlen gevolgd om de onderlinge samenhang uit te leggen.

Uit de pijlen kan opgemaakt worden dat voor het beantwoorden van deelvraag 2 en deelvraag 4 allebei deelvraag 1 nodig is. De reden hiervoor is als volgt:

- In deelvraag 1 wordt er een inventarisatie gemaakt van kenmerken van Sandwatch. In deelvraag 2 worden vergelijkbare projecten onderzocht. Om deze te kunnen vergelijken, moet er kennis zijn over wat de Sandwatch kenmerken zijn.
- Voor deelvraag 4 is het van belang om te weten wat de kenmerken van Sandwatch zijn om het interview te ontwikkelen die gebruikt wordt om de partijen te interviewen.

Vervolgens kan er uit de pijlen opgemaakt worden dat voor het beantwoorden van deelvraag 4 ook deelvraag 3 nodig is. De reden hiervoor is als volgt:

- In deelvraag 3 wordt er een lijst samengesteld van potentiële partijen, deze is voor deelvraag 4 nodig om zodoende deze partijen te kunnen benaderen om te kijken of er interesse is.

Vervolgens worden de twee kaders in het midden bekeken (analyse toegevoegde waarde Sandwatch, analyse draagvlak). Vervolgens wordt met de gecombineerde resultaten van deelvraag 1 en deelvraag 2 een toegevoegde waardeanalyse uitgevoerd.

Met de antwoorden uit deelvraag 1, deelvraag 3 en deelvraag 4 wordt er een draagvlakanalyse uitgevoerd. Samen vormen deze twee analyses het antwoord op de hoofdvraag. Hoe deze twee analyses worden uitgevoerd wordt hieronder toegelicht.

2.2 Methode van analyseren

2.2.1 Analyse: toegevoegde waarde van Sandwatch

Kijkend naar de huidige projecten in Nederland is er onderzocht of de Sandwatch methodiek toegevoegde waarde kan hebben aan de Nederlandse kust. Om te bepalen of er toegevoegde waarde is om Sandwatch uit te voeren, zijn de resultaten uit deelvraag 1 en deelvraag 2 geanalyseerd. De kenmerken die gevonden zijn in deelvraag 1 worden geoperationaliseerd zodat deze termen vergeleken kunnen worden binnen de projecten. Er wordt antwoord gegeven op de vraag of er andere partijen zijn die een gelijksoortig project al uitvoeren en/ of er toegevoegde waarde is voor Sandwatch. Deze analyse bestaat uit twee fases. Fase één is het samenstellen van een lijst met projecten en kenmerken per project. Fase twee is het analyseren van deze lijst om vast te stellen hoe de verdeling van kenmerken binnen deze projecten aan de Nederlandse kust is.

Fase één

Er zijn een aantal stappen gezet om een lijst met burgerparticipatie projecten aan de Nederlandse kust samen te stellen. Vervolgens werden er kenmerken gekoppeld aan de projecten.

Stap 1: de projecten zijn gevonden door zoektermen van een vooropgestelde lijst (zie bijlage II kernwoorden) in te voeren in google.

Stap 2: elke pagina waarin een vorm van burgerparticipatie voorkomt binnen deze zoektermen wordt opgeslagen zolang dit geen herhaling is van een al gevonden project.

Stap 3: de resultaten zijn beoordeeld of er werkelijk sprake is van burgerparticipatie bij een project.

Stap 4: met deze kenmerken zijn alle gevonden projecten opnieuw geanalyseerd, alle projecten die geen overeenkomsten met hebben Sandwatch zijn eruit gehaald. Aan de rest van de projecten zijn kenmerken toegekend. Er is beschreven op welke basis kenmerken toegekend zijn aan een project.

Stap 5: Per project is een weergave gemaakt aan welk kenmerk of kenmerken een project voldoet. Daarna is er een overzicht van de totaal toegekende kenmerken gemaakt

Fase twee

Aan de hand van de uitkomsten van fase één werd er in fase twee de lijst die is vervaardigd, geanalyseerd door een aantal vragen te beantwoorden:

Stap 1: vervolgens is er gekeken naar hoeveel projecten er lijken op Sandwatch en alle tien de kenmerken hebben. Daarna in welke mate projecten lijken op Sandwatch door deze in categorieën verder te onderzoeken, deze categorieën worden in de resultaten verder besproken.

Stap 2: bij deze stap is er gekeken naar de kenmerken die voorkomen in alle genoemde projecten. Hierbij werden de volgende vragen beantwoord:

- Welke kenmerken komen het meest voor
- Welke kenmerken komen het minst voor

Stap 3: zijn er andere interessante observaties die gedaan kunnen worden aan de hand van de projecten en kenmerken die iets zeggen over de toegevoegde waarde van Sandwatch.

Stap 4: er is een analyse van de mogelijke toegevoegde waarde van Sandwatch uitgevoerd. Er is gekeken naar de kenmerken per project en er is gekeken naar hoe vaak een kenmerk voorkomt.

Hiervoor zijn er vier beoordelingscategorieën gemaakt:

- Goed is 100% tot 75%
- Voldoende 74% tot 50%
- Matig van 49% tot 25%
- Onvoldoende 24% tot 0%

Deze beoordeling categorieën zijn gemaakt om een beter inzicht te geven over de meerwaarde van Sandwatch. Dit betekent hoe lager het percentage is hoe hoger de meerwaarde van Sandwatch.

2.2.2 Analyse: draagvlak

Om vast te stellen of er in Nederland draagvlak is, werden de resultaten uit deelvraag 1, deelvraag 3 en deelvraag 4 geanalyseerd. Er werd vastgesteld welke van de potentiële geïnteresseerde aansturende- en uitvoerende partijen interesse hebben in Sandwatch en waarom, of als er geen interesse is waarom niet.

Verhoeven (2014) onderscheidt acht verschillende stappen in dit proces. In dit onderzoek is stap 1 tot en met 3 samengevoegd omdat er niet meer data werd verzameld tijdens het analyseproces. Tijdens het proces werd er een logboek bijgehouden met de beredenering voor keuzes die gemaakt werden tijdens dit proces.

Stap 1 t/m 3: uiteenrafelen; de interviews werden verdeeld in kleine fragmenten. Deze fragmenten werden samengevat in een kernwoorden die dienen als codering.

Stap 4: de gecodeerde kernwoorden werden gegroepeerd in tijdelijke groepen met dezelfde onderwerpen.

Stap 5: de gecodeerde kernwoorden werden gerangschikt op belangrijkheid van de begrippen.

Stap 6: er is axiaal gecodeerd. Er is naar verbanden tussen de kernwoorden gezocht. De groepsindeling van de gecodeerde kernwoorden zijn nogmaals geëvalueerd en verder verdeeld in hoofdgroepen en subgroepen.

Stap 7: hierna werd er overgegaan naar selectief coderen, hierin zijn de concepten uitgewerkt in theorieën.

Stap 8: in de laatste stap werden de resultaten uitgewerkt en gepresenteerd in een diagram. Voor dit onderzoek is er gekozen voor een mindmap.

Deze methodiek is een standaard methodiek die gebruikt wordt in het analyseren van kwalitatief onderzoek. (Verhoeven, 2014)

Nadat deze stappen doorlopen zijn, werd de informatie geëvalueerd en werd de vraag beantwoord: “zijn de potentiële aansturende partijen en uitvoerende partijen geïnteresseerd in de implementatie van Sandwatch?”

2.3 Onderzoekspopulatie

Met de expert groep, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Netherlands National IHP-HWRP Committee, EUCC, KIMO en de opleiding Kust- en Zee Management, zijn individueel gesprekken gevoerd. Hieruit is een lijst met potentiële partijen ontstaan en deze is nogmaals naar de experts gestuurd, zodat de experts eventueel nog aanvullingen konden geven.

Uit deze lijst zijn vijf categorieën van potentiële partijen ontstaan met hun eigen criteria. De criteria zijn gemaakt om binnen de beschikbare tijd een goede spreiding te krijgen. De criteria zijn gebaseerd op het advies van de experts en literatuuronderzoek. Partijen die binnen de criteria vallen werden uitgenodigd. Als een expert bijvoorbeeld aandroeg dat scholen een potentiële partij konden zijn moest er vervolgens nagedacht worden over welke scholen er uitgenodigd werden voor een interview. Er werd gekeken of deze groep verder te specificeren viel om een hanteerbare groep te krijgen. Hieronder staan per categorie (scholen, scouting, musea en informatiecentra, kustgemeente en organisaties) de criteria:

1. Scholen: er zijn zowel basisscholen als voortgezet onderwijs scholen gevraagd voor een interview. De scholen zijn geselecteerd op basis van de volgende criteria; dat dit Unesco scholen zijn en die zich in een kustprovincie bevinden. Er zijn totaal twee basisscholen

uitgenodigd en negen middelbare scholen. Deze keuze is gemaakt op basis van advies van leden van de expert groep.

2. Scouting: Er is een landelijke scouting vereniging voor Nederland die overkoepeld scouting voor Nederland aanstuurt.
3. Musea en informatiecentra: Zij zijn gekozen op basis van zoek criteria te vinden in bijlage II kernwoorden. Daarnaast is op deze categorie aanvulling gegeven door aanbevelingen van de experts.
4. Kustgemeenten: er is een selectie gemaakt van 21 kust gemeenten in Nederland. Deze selectie is tot stand gekomen door alle gemeenten te benaderen die ook de "Greendael schone stranden" hebben ondertekend.
5. Organisaties: daarnaast zijn er door de experts een aantal organisaties aangedragen die ook al eerder betrokken zijn geweest of nog steeds zijn bij burgerparticipatie projecten of andere initiatieven om de kust te monitoren.

De potentiële partijen zijn via e-mail uitgenodigd voor een gesprek. De e-mail kan in bijlage III: uitnodiging en folder gevonden worden. Daarnaast werd er ook een folder mee gestuurd met algemene informatie over Sandwatch, ook te vinden in bijlage III.

De respons was als volgt:

Scholen: totaal hebben er geen basisscholen gereageerd en er waren twee voortgezet onderwijs scholen die gereageerd hebben. Geen van de partijen die reageerde wilde meedoen aan het onderzoek.

Scouting: heeft gereageerd. Zij hebben intern het voorstel voorgelegd maar hadden verder geen interesse om mee te werken aan dit onderzoek.

Musea en informatiecentra: Er zijn in totaal negentien musea en informatiecentra uitgenodigd, totaal hebben er zeven gereageerd waarvan er vier hebben gereageerd niet mee te willen doen of niet mee te kunnen doen in verband met tijd. Drie hebben wel mee gedaan

Kustgemeenten: Van de eenentwintig kust gemeenten hebben er zes gereageerd met minimaal het verzoek het binnen de organisatie door te sturen. Er hebben drie gemeenten mee willen doen met het onderzoek. Een gemeente wilde wel mee werken maar kon niet meer binnen de termijn van dit onderzoek een afspraak maken.

Organisatie: Twaalf organisaties zijn benaderd, acht organisaties hebben gereageerd. Vier organisaties wilden niet meedoen of hadden geen tijd. Drie organisaties hebben mee gedaan aan het onderzoek. Daarnaast zijn er twee organisaties die mee wilden werken aan het onderzoek maar niet binnen de termijn van dit onderzoek een afspraak konden maken.

2.4 Procedure

2.4.1 Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek is uitgevoerd op basis van kernwoorden (zie bijlage II kernwoorden). Deze kernwoorden werden vervolgens ingevoerd in de zoekmachine Google. Deze keuze is gemaakt omdat er niet gezocht werd naar wetenschappelijke informatie.

Er is specifiek voor deelvraag 1 gekeken naar de handleiding van Sandwatch en hun website.

2.4.2 Gesprekken met experts

De volgende experts zijn benaderd: Wim van Urk (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), Sandra de Vries (Netherlands National IHP-HWRP Committee), Robert Steenbergen (EUCC), Mike Mannaart (KIMO), David Goldsborough (Opleiding Kust- en Zee Management). Alle experts zijn benaderd voor een gesprek om hun advies en inzicht te geven over de potentiële partijen. Na de gesprekken werd er een lijst opgesteld met alle door de experts voorgestelde partijen en aangevuld met partijen die uit het literatuuronderzoek naar voren zijn gekomen. Deze lijst is vervolgens naar

alle experts gestuurd voor controle. Mochten er nog partijen missen dan konden deze toegevoegd worden.

2.4.3 Interview met aansturende en uitvoerende partijen

Voordat het interview plaatsvond zijn de partijen schriftelijk geïnformeerd over het project Sandwatch. Dit werd gedaan om een idee te geven wat Sandwatch is. Deze informatie komt voort uit deelvraag 1 en is verwerkt in een folder. Het interview met de partijen werd uitgevoerd via een semigestructureerd interview. Een semigestructureerd interview is een interview met hoofdvragen en sub vragen. Deze interviewtechniek wordt vaak gebruikt tijdens sociale onderzoeken omdat in het verloop van het interview er aandacht besteed kan worden aan ideeën die tijdens het interview naar voren komen. (Verhoeven, 2014) Deze vragenlijst is samengesteld op basis van een aantal regels. De vragen worden neutraal gesteld zonder een sturende mening. De hoofdvragen van dit interview moeten eenduidig gesteld zijn zodat op dit vlak vergelijkingen gemaakt kunnen worden tussen de partijen. Ook is er aan het begin duidelijk aangegeven dat degene die het interview afneemt neutraal is, dit om te voorkomen dat er vooringenomen geantwoord wordt om degene die het interview afneemt een wenselijk antwoord te geven in plaats van de waarheid. Ook werd er bij het begin van het interview afgesproken of het interview opgenomen mag worden voor analyse, hoelang het interview duurt en of men akkoord is dat de naam van de organisatie gebruikt wordt in het onderzoek. Het onderzoek wordt niet volledig anoniem gedaan omdat de namen van de geïnteresseerde partijen deel uitmaken van het antwoord op de vierde deelvraag en deze relevant zijn voor het onderzoek.

2.5 Betrouwbaarheid/validiteit

Voor de semigestructureerde interviews die afgenomen zijn, is er nagedacht over de betrouwbaarheid en validiteit van de interviews. Er zijn een aantal maatregelen genomen om dit zo veel mogelijk te garanderen:

- De interviews zijn opgenomen en de ruwe data wordt bewaard, dit is gedaan zodat deze eventueel opnieuw geëvalueerd kunnen worden.
- Er is een logboek bijgehouden om alle keuzes zichtbaar te maken voor evaluatie, en waarom bepaalde codes toegekend worden.
- Er is naar iedereen die uitgenodigd werd dezelfde informatiefolder gestuurd.
- Er is tijdens het interview aangegeven dat zowel negatieve als positieve antwoorden geldige resultaten zijn voor het onderzoek, dit zodat er geen gewenste antwoorden werden gegeven.
- Het interview is door meerdere partijen gecontroleerd en er is feedback op gegeven, om de juiste vraagstelling en toon te controleren.
- De hoofdvragen zijn vooraf opgesteld en ook de structuur van het interview is vooraf vastgelegd. Dit zodat er gerichte informatie verkregen werd en er geen dingen vergeten worden. Daarnaast is dit ook gebruikt zodat er vergelijkingen gedaan konden worden.
- De vragenlijst is na het eerste interview niet veranderd.

3 Deelvraag 1: kenmerken van Sandwatch

In dit hoofdstuk worden de gevonden kenmerken van Sandwatch besproken. Er werd gekeken naar de site van Sandwatch en de Engelstalige handleiding van Sandwatch (UNESCO, 2010). Uit deze bronnen werden kenmerken van Sandwatch gehaald. Deze kenmerken zijn gebruikt voor de informatiefolder en voor een aantal interview vragen. Daarnaast zijn deze kenmerken vergeleken met andere burgerparticipatie projecten in hoofdstuk 4: resultaten deelvraag 2: mogelijke toegevoegde waarde van Sandwatch.

De gevonden kenmerken zijn:

1. **Sandwatch projectfase:** dit betekent dat er behalve uitvoerende stappen ook vervolg stappen zijn: dit wordt ook de MAST-methode genoemd: Monitoring, Analyseren, Bevindingen delen en Actie ondernemen. Dit wordt allemaal uitgevoerd door burgers.
2. **Het project is bedoeld voor alle leeftijden en achtergronden.**
3. **Samenwerken met mensen van verschillende achtergronden.**
4. **Wetenschappelijke methodiek:** Sandwatch maakt gebruik van de MAST-methodiek en per project wordt er aandacht besteed aan het monitoren en wetenschappelijk opschrijven van data, daarnaast wordt er ook tijdens de analyse fase wetenschappelijke methodiek gebruikt om de data te verwerken. Denk bijvoorbeeld aan statistische toetsen en grafieken.
5. **Delen van informatie:** Het delen van informatie binnen de eigen omgeving en met andere burgers, maar ook het delen van informatie met de Sandwatch foundation.
6. **Reageren op klimaatverandering:** Eén van de doelen van de projecten die uitgevoerd wordt, is dat er samen met burgers gekeken wordt naar hoe de effecten van klimaatverandering tegengegaan kunnen worden.
7. **Kritisch kijken naar problemen en conflicten:** om burgers bewust te maken van hun omgeving en om problemen in hun omgeving op te lossen, is het kritisch evalueren van de monitoringsdata opgenomen?
8. **Om voor problemen duurzame oplossingen te vinden en te implementeren:** voor de problemen die gevonden zijn, worden duurzame oplossingen bedacht door de burgers en geïmplementeerd.
9. **Creëren van bewustzijn:** Eén van de hoofddoelen van Sandwatch is bewustzijn creëren voor de kwetsbare kust en zee omgeving.
10. **Educatie en duurzaamheid:** alle informatie die verzameld wordt door de burgers, wordt gebruikt om de gemeenschap te informeren over duurzaamheid. Daarnaast doet de Sandwatch foundation ook aan educatie voor burgers die mee doen aan projecten en aan de rest van de wereldbevolking om duurzaamheid en duurzaam gebruik van de omgeving te stimuleren

4 Deelvraag 2: toegevoegde waarde van Sandwatch

Om de toegevoegde waarde van Sandwatch te kunnen beoordelen moet er gekeken worden of er al vergelijkbare burgerparticipatie projecten in Nederland zijn en wat Sandwatch zou toevoegen aan het huidige aanbod van projecten.

Projecten zijn geselecteerd als ze minimaal één van de kenmerken hebben die in deelvraag 1 geïdentificeerd zijn. Hieronder is beschreven hoe de kenmerken van de geïdentificeerde projecten vergeleken worden met de kenmerken uit het Sandwatch project. Elk kenmerk krijgt een icoon:

Sandwatch projectfases: de fases binnen het project zijn vergelijkbaar met de MAST-methode van Sandwatch.

Het project is bedoeld voor alle leeftijden en achtergronden: alle burgers kunnen mee doen. Naast volwassenen ook jongeren en kinderen.

Samenwerken met mensen van verschillende achtergronden: Er is sprake van samenwerking tijdens een project. Deze samenwerking wordt gedaan met mensen van verschillende achtergronden. Dit kan zijn omdat een project een breed publiek aanspreekt of dat er burgers zijn die samenwerken met bedrijven, overheid en organisaties binnen een project.

Wetenschappelijke methodiek: er is sprake van een methode die ook gebruikt wordt voor wetenschappelijk onderzoek.

Delen van informatie: De resultaten van een project zijn openbaar en worden gedeeld met het publiek.

Reageren op klimaatverandering: het doel van het project is om de kust sterker te maken tegen de effecten van klimaatverandering

Kritisch kijken naar problemen en conflicten: er wordt van de burgers gevraagd om na te denken over de problemen en conflicten in het kust gebied. Dit betekent dat de problemen niet van tevoren aangedragen worden.

Duurzame oplossingen en implementeren: uitgangspunt van het project is dat het duurzame oplossingen zijn van het probleem en of er interesse is deze oplossingen te implementeren.

Bewustzijn creëren: Is één van de uitgangspunten van de projecten om burgers bewust te maken van hun (kust)omgeving.

Educatie over duurzaamheid: Duurzaamheid en voorlichting over duurzaamheid is een uitgangspunt voor het project.

De iconen zijn ontworpen door Elise Winter (Winter, 2018)

Er zijn drieëntwintig projecten vastgesteld aan de hand van de methodiek die beschreven is. Er is een lijst gemaakt van gevonden projecten op basis van zoektermen in de bijlage (bijlage II: Kenmerken) Deze lijst is daarna verder gespecificeerd door te kijken of alle projecten burgerparticipatie projecten zijn. Daarna is er gekeken of één van de bovenstaande kenmerken terug te vinden was in de projecten. Als er geen kenmerk teruggevonden werd in een project werd deze

uit de lijst gehaald. Hiervan bleven drieëntwintig projecten over. Deze drieëntwintig projecten hebben daarna kenmerken gekregen aan de hand van de bovenstaande beschrijving.

4.1 Burgerparticipatie projecten

De burgerparticipatie projecten zijn opgedeeld in vier verschillende groepen; Burger inspraak, Praktische projecten/ data verzameling, Informatie, educatie en excursies en concepten. Hieronder wordt weergegeven per groep welke projecten dit zijn met een korte omschrijving van het project. Naast elk project staan de symbolen voor de kenmerken. Er is voor gekozen om in bijlage IV: *Toegekende kernmerken* de argumentatie te zetten waarom kenmerken toegekend zijn aan onderstaande projecten.

Burger inspraak

Dit zijn projecten waarbij burgers gevraagd worden om plannen te bekijken en hun idee te delen met beleidmakers en/of samen plannen te maken met beleidmakers. Deze burger inspraak komt vanuit beleidmakers. Niet meegenomen zijn burger inspraak over windparken op zee aangezien deze buiten de definitie valt die opgesteld is voor de kust in dit onderzoek.

Kustversterking Noordwijk

Bij Noordwijk moest er nieuwe kust verdediging komen. Burgers en toeristen werden geïnformeerd en betrokken bij het nieuwe plan voor Noordwijk (Podium, 2018).

Denk mee met Rijnland

Bij Denk mee met Rijnland zijn burgers betrokken bij het oplossen van problemen in het gebied Rijnland. Als een denktank werden zij ingeschakeld om ideeën in te brengen en te praten over de huidige plannen die er lagen. (Hoogheemraadschap van Rijnland, 2014).

Interactieve kustavond over ontwikkeling Delflandse kust

Voor de Delflandse kust zijn nieuwe plannen opgesteld. De gemeenten willen over de nieuwe plannen input van de burgers. Daarom zijn er inbreng avonden georganiseerd (Podium, 2018).

Waddenpoort Den Oever

Waddenpoort Den Oever wil via duurzame ontwikkelingen het unieke gebied meer aantrekkingskracht geven voor toerisme en recreatie. Daarnaast wil Waddenpoort Den Oever de dijken verstevigen zodat ze voldoen aan de veiligheidseisen (Gemeente Hollands Kroon, 2018).

Onlineonderzoek naar risico's in het waddengebied

Helmholz Center Geesthacht (HZG) en het Waddenzee Forum (WSF) waren in 2017 bezig een onderzoek uit te voeren waarbij bewoners en bezoekers van het waddengebied online konden

aangeven welke gevaren zij voor de toekomst zagen in relatie met hun omgeving (CWSS, 2017).

Praktische projecten/ data verzameling

Dit zijn projecten waarbij er data verzameld wordt of waarbij praktische activiteiten worden ondernomen door burgers.

Beach clean-up tour

Als initiatief van stichting de Noordzee wordt er eens per jaar de hele Noordzee kust opgeruimd. Al het afval wordt verzameld en bij stichting de Noordzee onderzocht. Door de opruimactie komt er aandacht voor het vervuilingsprobleem (beach cleanup tour, 2018).

Surf-riders

Surf-riders staat voor een schone oceaan en het beschermen van surf spots in Europa. Je kan je aanmelden als surf-rider en zelf beach clean-up acties organiseren met familie en vrienden (Surfrider Foundation Holland Coast, 2018).

Anemoon

Stichting Anemoon wil met de hulp van vrijwilligers data verzamelen. De data gaat met name over biodiversiteit, die specifiek gericht is op waarnemingen van weekdieren. Naast dat er een beroep op vrijwilligers wordt gedaan, wil Anemoon ook duikers aanspreken. (Stichting ANEMOON, 2018).

Project AWARE

Project AWARE focust zich met name op duikers die via een wetenschappelijke methode observaties doen. Project AWARE richt zich met name op afval in de zee en op bescherming van haaien en roggen (Project AWARE, 2018).

Wolkrab in kaart

Dit project is uitgevoerd. Hierbij werden er burgerwetenschappers die konden duiken ingezet om op verschillende duikplaatsen wolkrab te observeren in Zeeland. (Nijland, 2016).

Eye on water

Eye on water is een telefoon app. Door het insturen van foto's van het water helpen burgers mee aan het monitoren van de kleur van het water. Daarnaast zijn er plannen om deze app ook te gebruiken voor monitoring van afval, biodiversiteit en helderheid van het water. (Poelman, 2017).

Coastwatch

Coastwatch is een monitoring programma. Bij coastwatch wordt er gebruik gemaakt van een app voor het verzamelen van data over dieren en planten. (coastwatch, 2018).

Informatie, educatie en excursies

Dit kunnen symposia, excursies en evenementen zijn die toegankelijk zijn voor het publiek. Daarnaast zijn er ook schoolreisjes, die gericht zijn op kinderen en jongeren. Omdat de meeste van deze projecten tegen betaling zijn en meer gericht zijn op informatie, kan er gedebatteerd worden of dit werkelijke burgerparticipatie projecten zijn. De keuze om deze projecten toch mee te nemen is, omdat deze projecten wel als doel hebben mensen via informatie hun gedrag aan te laten passen en ze anders naar hun omgeving te laten kijken. Alhoewel veel van deze excursies ook praktische activiteiten zijn, is het onderscheid gemaakt of een activiteit gedaan wordt tegen betaling of als vrijwilliger

Symposium Waddenacademie

Ieder jaar organiseert de Waddenacademie een symposium met ieder jaar een verschillend thema. Het doel is om mensen te informeren over het waddengebied (Waddenacademie, 2018).

Seafirst

Seafirst is een organisatie die zich primair focust op kinderen en jongeren, maar er is ook aandacht voor volwassenen. Sea first biedt lespakketten, voorlichting en evenementen aan (Sea First, 2018).

Watereducatie

Watereducatie is een verzameling van lesmateriaal, activiteiten en gastlessen voor primaire-en voortgezet onderwijs en mbo (Water educatie, 2018).

Excursies

Er zijn veel verschillende organisaties die excursies aan bieden rondom het Waddengebied en de Noordzee. Eén van de grootste spelers is de waddenvereniging. Maar ook de natuur centra op de Waddeneilanden bieden excursies aan. Voor vogelaars is er Birdingholland, die Noordzee tochten organiseren. (Waddenvereniging, 2018) (Staatsbosbeheer, 2018) (Birdingholland, 2018).

Natuurschool

Natuurschool verzorgt schoolreisjes voor de basisschool en excursies voor middelbaar onderwijs. Om kinderen en jongeren meer in aanraking te brengen met de natuur. (Natuurschool, 2018).

Veldwerk

Daarnaast zijn er organisaties die veldwerk programma's voor scholen aanbieden of voor particulieren. Dit zijn onder andere de veldwerk koffer van NME Den Haag, de strand- en wad kar en de veldwerk kwelder en duinen van nationaal park Schiermonnikoog. (Milieu educatie Den Haag, 2018) (NP Schiermonnikoog, 2018).

Veldwerk driedaagse

Veldwerk driedaagse wordt georganiseerd vanuit de Waddenzee school. De reden dat deze apart genoemd wordt, is omdat de aanpak anders is dan de hiervoor genoemde veldwerk koffers. De veldwerk driedaagse laat leerlingen zelf een onderzoek doen (Waddenzeeschool, 2018).

Recreëren aan de kust

Recreëren aan de kust is een tussenvorm van veldwerk en schoolreisje. Eerst gaan de kinderen van het primaire onderwijs naar het museum. Daarna gaan de kinderen een klein onderzoek opstarten naar wat er allemaal gedaan wordt aan de kust en hoe dit verschilt in vergelijking met vroeger (Muzee scheveningen, 2018).

Concepten

Dit zijn plannen die er liggen maar nog niet uitgevoerd worden of in uitvoering zijn. De invulling van burgerparticipatie is aanwezig, maar het project is groter dan alleen burgerparticipatie. Tevens kunnen dit algemene concepten zijn over de inrichting van burger participatie aan de kust of overkoepelende ideeën/keurmerken zoals Green deal schone stranden.

Holwerd aan Zee

Holwerd aan Zee is een burgerinitiatief om met verschillende partijen te kijken hoe er meer natuurlijke dynamiek kan ontstaan door het doorbreken van de dijken. Dit wordt ook gedaan met het oog op klimaatverandering en het tegen gaan van de verpaupering van Holwerd. Er moet een goed evenwicht ontstaan tussen mens en natuur waarbij er gezocht wordt naar duurzame oplossingen (Holwerd aan Zee, 2018).

Noarderleech als proeftuin

Bij Noarderleech wordt een nieuw estuarium aangelegd om een nieuwe zoet/zout water overgang te creëren. Het idee is om dit te monitoren door burgerwetenschap toe te passen. Er is op dit moment nog weinig bekend over de invulling hiervan (Huisman, 2018).

Tabel 1 Kenmerken per project

<i>Denk mee met Rijnland</i>					
<i>Kustversterking Noordwijk</i>					
<i>Beach clean-up tour</i>					
<i>Veldwerk driedaagse</i>					
<i>Holwerd aan Zee</i>					
<i>Surf-riders</i>					
<i>Anemoon</i>					
<i>Eye on water</i>					
<i>Coastwatch</i>					
<i>Excursies</i>					
<i>Veldwerk</i>					
<i>Green deal schone stranden</i>					
<i>Project AWARE</i>					
<i>Wolkrab in kaart</i>					
<i>Symposium Waddenacademie</i>					
<i>Seafirst</i>					
<i>Interactieve kustavond</i>					
<i>Waddenpoort Den Oever</i>					
<i>Onlineonderzoek risico's waddengebied</i>					
<i>Watereducatie</i>					
<i>Recreëren aan de kust</i>					
<i>Noorderleeck als proeftuin</i>					
<i>Natuurschool</i>					

Kleurcodering:

Burger inspraak

Praktische projecten/ data verzameling

Informatie, educatie en excursies

Concepten

4.2 Kenmerken per project

In tabel 1: *Kenmerken per project*, wordt de mate waarin kenmerken van de onderzochten projecten voorkomen gevisualiseerd. Deze tabel laat alle projecten en aan deze projecten toegekende kenmerken zien. Tevens laat deze tabel aan de hand van kleurcodering zien in welke van de vier categorieën (Burger inspraak, Praktische projecten/ data verzameling, Informatie, educatie en excursies of Concepten) een project valt. Deze tabel is op volgorde gerangschikt van projecten met de meeste kenmerken tot projecten met de minste kenmerken.

Het project met de meeste kenmerken *Denk mee met Rijnland* heeft in totaal vijf kenmerken. Dit is slechts de helft (50%) van de totale tien kenmerken waaruit Sandwatch bestaat. Er bestaat geen project in Nederland dat alle tien de kenmerken van Sandwatch heeft. Wat wel opvalt is dat alle kenmerken van Sandwatch wel minimaal een keer voorkomt bij de geselecteerde projecten.

Wat opvalt aan de categorieën (burger inspraak, praktische projecten/data verzameling, informatie, educatie en excursies en concepten) is dat er een grote spreiding van het aantal kenmerken per project is te zien (zie tabel 1: *kenmerken per project*). Er is geen van deze categorieën (Burger inspraak, praktische projecten/ data verzameling, informatie, educatie en excursies, concepten) die een laag aantal kenmerken heeft (twee of minder) of alleen hoog in het aantal kenmerken scoort (drie of meer). Dit betekent dat er niet één categorie is die minder of meer relevant is om met Sandwatch te vergelijken.

Tabel 2 voorkomen van kenmerken

Kenmerken	Voorkomen projecten	Voorkomen projecten in % ^a
1 Sandwatch projectfases	1	4%
2 Alle leeftijden en achtergronden	11	48%
3 Samenwerken verschillende Achtergronden	3	13%
4 Wetenschappelijke methodiek	10	43%
5 Delen van informatie	7	30%
6 Reageren op klimaatverandering	3	13%
7 Kritisch kijken naar problemen en conflicten	4	17%
8 Duurzame oplossingen vinden en implementeren	3	13%
9 Bewustzijn creëren	13	57%
10 Educatie over duurzaamheid	2	9%

^a % = voorkomen van kenmerken in projecten / 23 projecten * 100

In tabel 2: *voorkomen van kenmerken* wordt samengevat welke kenmerken er hoe vaak voorkomen. In de derde kolom wordt weergegeven in procenten hoe vaak een kenmerk in de drieëntwintig projecten voorkomt. Het maximale aantal dat een kenmerk voorkomt is drieëntwintig keer omdat er drieëntwintig projecten zijn. Het kenmerk wat het meest voorkomt is bewustzijn creëren en komt dertien keer voor. Het kenmerk wat het minst voorkomt is Sandwatch projectfase, deze komt één keer voor.

De beoordelingen categorieën zijn als volgt

- Goed is 100% tot 75%
- Voldoende 74% tot 50%
- Matig van 49% tot 25%
- Onvoldoende 24% tot 0%

4.2.1 Voldoende afgedekt

Kenmerk 9: bewustzijn creëren komt in 57% van alle projecten voor. Hieruit kan geconstateerd worden dat dit kenmerk voldoende is afgedekt bij de drieëntwintig projecten.

4.2.2 Matig afgedekt

Kenmerk 2: alle leeftijden en achtergronden (48%), kenmerk 4 wetenschappelijke methodiek (43%) en Kenmerk 5 (30%): delen van informatie is matig afgedekt bij de drieëntwintig projecten.

4.2.3 Onvoldoende afgedekt

Kenmerk 1: Sandwatch projectfase(4%), kenmerk 3: samenwerken met verschillende achtergronden(13%), kenmerk 6: reageren op klimaatveranderingen(13%), kenmerk 7: kritische kijken naar problemen en conflicten (17%), kenmerk 8: duurzame oplossingen vinden en implementeren (13%) en kenmerk 10: educatie over duurzaamheid (9%) hieruit kan worden constateert dat deze kenmerken onvoldoende afgedekt zijn bij de drieëntwintig projecten.

4.3 Analyse toegevoegde waarde Sandwatch

Er is gekeken naar welke kenmerken er voorkomen en hoe vaak deze kenmerken voorkomen. Het volgende kan hieruit opgemaakt worden. Het project met de meeste kenmerken (*Denk mee met Rijnland*) voldoet totaal aan vijf van de tien Sandwatch kenmerken. Hieruit kan opgemaakt worden dat het project met de meeste kenmerken toch maar voor 50% voldoet aan een Sandwatch project. Ook is er aangetoond dat de categorie allemaal even relevant zijn, door de brede spreiding van de verschillende kenmerken. Er kan gezegd worden dat Sandwatch een uniek project is dat nog niet in Nederland voorkomt.

Naast dat er aangetoond is dat Sandwatch een uniek project is. Is er ook gekeken of deze drieëntwintig projecten samen overkoepelend toch veel kenmerken van Sandwatch dragen en er dus minder toegevoegde waarde bestaat. Dit blijkt het geval te zijn voor een kenmerk, bewustzijn creëren. Echter kan er geconstateerd worden dat er bij drie kenmerken matige dekking is en dus Sandwatch een meerwaarde heeft. Dit zijn de kenmerken wetenschappelijke methodiek, delen van informatie en alle leeftijden en achtergronden. Daarnaast zijn er zes kenmerken waar onvoldoende dekking is, dit zijn Sandwatch projectfase, samenwerken met verschillende achtergronden, reageren op klimaatveranderingen, kritische kijken naar problemen en conflicten, duurzame oplossingen vinden en implementeren en educatie over duurzaamheid. Dit betekent dat er bij drie kenmerken in mindere mate toegevoegde waarde bestaat en bij zes kenmerken er nog veel te verdienen valt in de vorm van toegevoegde waarde voor Sandwatch.

5 Deelvraag 3: potentiële partijen

5.1 Potentiële aansturende partijen en uitvoerende partijen

Dit hoofdstuk bestaat uit de lijst die gemaakt is in overleg met de experts uit de expert groep. Vanuit de literatuurstudie kwamen ook musea en organisaties naar voren, gebaseerd op de begrippen uit bijlage II kernwoorden. Deze partijen zijn vervolgens uitgenodigd voor een interview.

5.1.1 Scholen

Scholen worden gezien als uitvoerende partijen.

De scholen zijn geselecteerd met de specificatie dat het Unesco scholen zijn en aan de kust staan.

Basisscholen

- Cosmicus, Rotterdam
- JP Coen, Amsterdam

Voortgezet onderwijs

- Berlage
- CG Winsum
- Grotius college
- Felisenum
- Hofstad lyceum
- JP Thijsse
- Lyceum Kralingen
- Sancta Maria
- Mentis Montessorilyceum

5.1.2 Scouting

De koepelorganisatie wordt gezien als aansturende partij en de scouting verenigingen aan de kust als uitvoerende partijen

- Overkoepelde organisatie scouting Nederland

5.1.3 Musea

Musea worden gezien als uitvoerende partijen

- Neeltje Jans
- Sea life Scheveningen
- Ecomare
- Het Natuurhistorisch Museum (Rotterdam)
- Naturalis
- Natuurmuseum Fryslân
- Juttersmuseum Zandvoort aan zee
- Strandvondstenmuseum
- Egmond aan zee Museum
- Fort Kijkduin
- Schelpen museum
- Natuurcentrum Ameland
- Wrakkenmuseum
- Natuurmuseum Terschelling
- Noordwester, Vlieland
- Juttersflora

- Bezoekerscentrum de Hoep

5.1.4 Organisaties

De meeste organisaties, zeker die landelijk zijn of koepelfuncties hebben worden gezien als aansturende partijen. Lokale partijen worden gezien als uitvoerende, denk bijvoorbeeld aan een tak van een grotere organisatie vergelijkbaar met de scouting zoals hierboven aangegeven is.

- Stichting de Noordzee
- Stichting duinbehoud
- Wadden vereniging
- Waddenzeeschool
- Staatsbosbeheer
- Waterlab
- Brak!
- Dunea (drinkwaterbedrijf)
- Strandwerkgemeenschap
- Stichting ANEMOON
- Natuurmonumenten
- Landschappen (beheer Nederland)

5.1.5 Kust gemeenten

Deze selectie is gemaakt op basis van de gemeenten die green deals schone stranden hebben ondertekend. Alle gemeenten worden gezien als aansturende partijen.

- Ameland
- Beverwijk
- Bloemendaal
- Castricum
- Den Haag
- Den Helder
- Goeree Overflakkee
- Harlingen
- Heemskerk
- Katwijk
- Noordwijk
- Noord Beverland
- Schouwen duivenland
- Sluis
- Veere
- Velsen
- Vlissingen
- Wassenaar
- Westland
- Westvoorne
- Zandvoort

6 Deelvraag 4: interesse van partijen

Er zijn in totaal acht partijen van de lijst uit deelvraag 3 geïnterviewd. In het hoofdstuk methodiek onder het kopje onderzoekspopulatie is de respons al besproken. Er is gekozen de partijen anoniem te vermelden. De partijen krijgen de namen waarvan duidelijk wordt onder welke categorie ze vallen:

- Gemeente 1 is een aansturende partij
- Gemeente 2 is een aansturende partij
- Gemeente 3 is een aansturende partij
- Museum 1 is een uitvoerende partij
- Museum 2 is een uitvoerende partij
- Organisatie 1 is een aansturende partij
- Organisatie 2 is een aansturende partij
- Organisatie 3 is een aansturende partij

In bijlage V: Mind-map interviews zijn de mind-maps te vinden met de vijf hoofdgroepen die naar voren zijn gekomen tijdens het analyseren van de interviews. De keuzes die gemaakt zijn om tot deze mind-maps te komen zijn tijdens de methodiek beschreven. Het logboek, transcripties en audiobestanden zijn bewaard om eventueel te nogmaals te evalueren, maar zijn niet toegevoegd vanwege anonimiteit.

De volgende hoofdgroepen zijn uit de axiaal codering van de interviews naar voren gekomen bij:

Burgerparticipatie: dit is gekozen als hoofdgroep om te kijken welke ideeën de partijen hebben over burgerparticipatie en of dit overeen komt met Sandwatch. Daarnaast is gevraagd of er al wat mee gedaan wordt en of er al ervaringen zijn met burgerparticipatie.

MAST: Zijn de partijen geïnteresseerd en wat is hun idee over deze methodiek. Hebben ze al een eigen idee of invulling?

Onderwerpen: Wat wordt er gezegd over de onderwerpen van Sandwatch. Welke problemen en kansen komen hieruit voort en waar houdt een organisatie zich al mee bezig? Missen er onderwerpen die voor Nederland relevant kunnen zijn die niet voorkomen in Sandwatch?

Externe factoren: zijn er externe factoren die invloed hebben op hoe men tegen Sandwatch aankijkt?.

Interesse/draagvlak: Is er interesse voor een project als Sandwatch en als dat er niet is, zijn er kansen om interesse te kweken voor Sandwatch? Wat zijn genoemde kansen of problemen die partijen zien voor de implementatie?

De hoofdgroepen worden per partij besproken en aan het eind van een hoofdgroep wordt er een korte samenvatting gegeven. Hierna volgt de analyse over het draagvlak.

6.1.1 Burgerparticipatie

Gemeente 1 vertelt dat er in het verleden trajecten gevolgd zijn bij gemeente 1 en daar werd burgerparticipatie met name gezien als meedenken en oplossingen zoeken. Als gemeente hebben zij hier een faciliterende rol in.

Gemeente 2 geeft aan dat er minder ervaring is met burger participatie. De reden die zij noemen, is dat het "onbekend" is in de omgeving. Wel staan ze open voor een dialoog en willen zij de burgers de gelegenheid geven om inspraak te hebben. Maar de ervaring leert dat de projecten die aangedragen worden in de praktijk niet verder doorgezet worden, volgens gemeente 2. Deze projecten worden door gemeente 2 als goed beschouwd zeker om samenwerking met burgers aan te gaan. De gemeente heeft in het verleden voor dit soort projecten wel middelen beschikbaar gesteld zoals publicatiemiddelen of materialen.

Gemeente 3 staat er voorzichtig in, maar is nieuwsgierig naar burgerparticipatie. Naast het verliezen van de interesse van mensen vraagt gemeente 3 zich ook af wat de resultaten zullen zijn en hoe betrouwbaar deze resultaten zijn. Gemeente 3 ziet burgerparticipatie als burgers die taken overnemen en dit doen in het algemeen belang. Gemeente 3 is bang dat er enthousiast gestart wordt met een project maar de interesse snel vermindert.

Museum 1 doet mee aan waarnemen en het rekruteren van waarnemers voor burgerparticipatie projecten, maar de geïnterviewde persoon bij deze organisatie heeft weinig ervaring in zijn professionele leven met deze projecten. Wel vertelde de geïnterviewde dat hij meewerkt aan strand waarnemingen in zijn vrije tijd.

Museum 2 vindt dat het geven van rondleidingen en activiteiten organiseren een onderdeel is van hun burgerparticipatie. Ook al omdat er geen geld gevraagd wordt voor rondleidingen of activiteiten. Daarnaast doen ze ook mee aan grotere projecten op het strand.

Organisatie 1 draait op vrijwilligers, maar de data die gevonden wordt, wordt door de organisatie geanalyseerd en niet door de burgerwetenschappers. De organisatie vindt dat met de ervaring die zij hebben er bewezen is dat burgerparticipatie werkt.

Organisatie 2 heeft tot doel dat er veel burgerparticipatie in de vorm van burgerwetenschap gaat plaatsvinden, dit omdat de organisatie bewustzijn wil creëren via actieve participatie van burgers. Eén van de uitgangspunten is dat er samen gekeken wordt om oplossingen te vinden en dat dit op een laagdrempelige manier gedaan wordt. Daarnaast is samenwerken met lokale partijen ook van belang voor deze organisatie. Wel is het spannend voor organisatie 2 of er interesse is vanuit de burgers voor het concept wat de organisatie heeft ontwikkeld.

Organisatie 3. Bij deze organisatie is burger participatie fundamenteel voor de organisatie. De organisatie heeft een sleutelrol voor de begeleiding van vrijwilligerswerk en vrijwilligersbeheer groepen. Ze mobiliseren groepen en hebben een ondersteunde of initiërende rol.

Samenvatten burgerparticipatie

De ervaring verschilt per gemeente wel, maar het idee van wat burgerparticipatie inhoudt is erg vergelijkbaar. Het wordt gezien vanuit de gemeenten dat de dialoog met burgers belangrijk is. Wel is de angst bij twee gemeenten aanwezig dat als er een project vanuit burgers opgezet wordt het enthousiasme maar van korte duur is. Zelf geven de gemeenten aan wel in aanraking gekomen te zijn met burgerparticipatie projecten maar nog niet veel ervaring hiermee op het strand hebben. Musea onderscheiden zich meer bij het inrichten van burgerparticipatie, museum één geeft aan dat ze mee doen aan oproepen en mensen rekruteren terwijl museum 2 hun werkzaamheden als burgerparticipatie ziet. De drie organisaties zijn allebei heel afhankelijk van burgerparticipatie binnen hun organisaties. Organisatie 1 en twee houden zich expliciet bezig met burgerwetenschap, terwijl organisatie 3 meer een sturende rol heeft in praktijkbegeleiding maar dit zijn niet per definitie wetenschappelijke projecten. Organisatie 2 en 3 hebben veel ervaring met burgerparticipatie terwijl organisatie 1 net begint met het opzetten van dit traject.

6.1.2 MAST

Alle gemeenten die gevraagd zijn over in welke taal Sandwatch handleiding moet komen, was het unanieme antwoord Nederlands, met Duits als extra taal voor gemeente 2.

Gemeente 1 vindt Sandwatch een goed concept.

Gemeente 2 vindt dat een MAST-methodiek bewaakt moet worden binnen een organisatie. Zij zegt wel dat er problemen voorzien worden als er verlangd wordt van burgers dat ze slecht gedrag publiekelijk moeten aankaarten. Tevens vraagt men zich af hoe burgers benaderd moeten worden voor deze projecten.

Gemeente 3 denkt niet dat deze methodiek iets gaat opleveren. Burgers gaan niet vanuit zichzelf een project opstarten

Museum 1 laat weten dat er geen interesse is bij burgers om analyses te doen en dat dit beter gedaan kan worden door professionals. Ook denkt museum 1 dat er geen internationale organisatie voor nodig is, omdat Nederland verschilt van andere landen. Museum 1 denkt dat een project als Sandwatch ergens moet beginnen en uitgroeien, maar er bestaan al initiatieven en de meerwaarde van Sandwatch wordt niet echt gezien, behalve voor educatie doeleinden.

Museum 2 vindt het wel een goed idee om gedrag te veranderen maar zou zelf niet mee willen doen omdat er geen tijd voor is.

Organisatie 1 vindt het onduidelijk hoe het project er uitziet en denkt ook dat er een extra stap moet komen om de data die gevonden wordt te controleren en te toetsen zodat er een evaluatie gedaan kan worden over hoe de data is verzameld. Deze data moet dan representatief en neutraal zijn.

Organisatie 2 is bezig om een eigen methodiek te ontwikkelen voor burgerparticipatie. Maar is zowel voor hun eigen organisatie als voor Sandwatch zenuwachtig over de lokale betrokkenheid en of er genoeg interesse blijft voor deze initiatieven. Ook moet er heel helder zijn wat er nodig is voor het uitvoeren van een Sandwatch project.

Organisatie 3 zegt dat de insteek van de MAST-methodiek niet een juiste logica volgt. De stappen van MAST verlopen volgens organisatie 3 in een verschillend tempo. Je hebt bijvoorbeeld na een jaar geen resultaten die omgezet kunnen worden in actie. Ook is er een stap vóór MAST nodig om de doelen vast te stellen en een verhaal te kunnen verkopen aan de burgers. Het is onduidelijk voor deze organisatie wat Sandwatch toevoegt aan alle huidige organisaties die bestaan. Wel zien zij een kans voor een methodiek als MAST. Het kan uitermate geschikt zijn voor jongeren waarbij educatie het uitgangspunt is. Omdat MAST voor korte projecten ingericht kan worden verwacht de organisatie dat jongeren dit interessant vinden omdat jongeren het liefst kortlopende projecten willen doen.

Samenvatting MAST-methodiek

Alleen de eerste gemeente ziet geen bezwaar met de MAST-methodiek, alle andere partijen hebben wel kritiek op de methodiek of zien eventueel obstakels ontstaan. De organisaties hebben vaak al methodieken voor het invullen van burgerparticipatie, of zoals organisatie 2 die een vergelijkbare methodiek gelijk aan MAST aan het ontwikkelen is.

6.1.3 Onderwerpen

Gemeente 1 ziet voor elk onderwerp wel een project waar binnen de gemeente interesse voor is. De meest interessante projecten voor de gemeente zijn Erosie en aangroei, Afval en Menselijke activiteiten.

Gemeente 2 ziet met name aansluiting bij het onderwerp over Afval. Hier wordt wel bij opgemerkt dat daar niet altijd iets aan gedaan kan worden omdat een groot gedeelte van het afval niet afkomstig is van strandbezoekers maar vanuit de zee komt.

Gemeente 3 vindt het onderwerp over erosie en aangroei interessant omdat geulen op het droge strand een probleem zijn voor de breedte van het strand. Deze gemeente wordt niet mee genomen door Rijkswaterstaat om het strand te verbreden of op te hogen omdat er geen problemen zijn voor de kust verdediging of veiligheid is. Zo heeft Rijkswaterstaat hen laten weten. Gemeente 3 zegt ook dat Sandwatch hier alleen niets aan kan toevoegen omdat de professionele organisaties erg machtig zijn.

Museum 1 ziet niet direct een aansluiting bij een van de onderwerpen. Hierbij vermelden ze ook dat er bijvoorbeeld geen rotskust erosie is in Nederland en dat er voor de erosie op de stranden professionele organisaties zijn.

Museum 2 heeft geen interesse in de onderwerpen

Organisatie 1 ziet aansluiting bij de onderwerpen dieren en planten en menselijke activiteiten omdat dit iets is waar de organisatie mee bezig is in hun werkzaamheden.

Organisatie 2 kan zich vinden in alle onderwerpen, maar mist wel klimaatverandering en leefbaarheid als op zichzelf staande onderwerpen. Wel ervaart men dat deze onderwerpen terug te vinden zijn in de onderwerpen van Sandwatch. Maar toch wordt er getwijfeld of er voldoende aandacht is voor deze onderwerpen.

Organisatie 3 vindt dat de onderwerpen allemaal geschikt zijn voor educatie doeleinden maar ziet geen meerwaarde in onderzoeken en om er actie op te ondernemen. Hiervoor zijn er in Nederland professionele instanties zijn zoals Rijkswaterstaat.

Samenvatting onderwerpen

Alle organisaties vinden de lijst compleet alleen organisatie 2 wil expliciet klimaatverandering en leefbaarheid beter terugzien. Hoewel deze organisatie wel raakvlakken ziet met deze onderwerpen en de onderwerpen die Sandwatch heeft. Gemeente 1 en organisatie 2 vinden dat alle onderwerpen wel aansluiting hebben. Afval, Dieren planten, Erosie en aangroei en Menselijke activiteiten worden genoemd door de andere partijen. Bij Erosie en aangroei wordt door meerdere partijen aangegeven dat daar professionals voor zijn. Organisatie 3 twijfelt aan het nut van Sandwatch behoudens voor educatie doeleinden.

6.1.4 Externe factoren

Gemeente 1 zegt dat er al veel projecten zijn en museum 1 en organisatie 3 vragen zich met name af wat de toegevoegde waarde van Sandwatch is. Dat is een punt wat door meer partijen gedeeld wordt. Alle gemeenten delen de mening dat paviljoenhouders waarschijnlijk niet geïnteresseerd zijn, omdat zij zich met name focussen op de commercie. Gemeente 1 meldt dat uit het verleden is gebleken dat (keurmerk) projecten vaak weinig opleveren maar veel tijd kosten.

Gemeente 2 zegt dat een duidelijk plan moet zorgen voor bereidheid onder burgers en daarnaast denkt de gemeente dat mensen die met pensioen zijn een goede doelgroep kunnen zijn voor hun gemeente.

Gemeente 3 heeft de opvatting dat experts en professionals aan de ene kant niet te bewegen zijn en aan de andere kant dat Sandwatch niet de visie en het onderzoek moet verstoren wat al gaande is. Wel vindt deze gemeente dat juist deze expertise gedeeld moet worden met andere landen. Wij als Nederland hebben waarschijnlijk geen project als Sandwatch nodig omdat het best goed geregeld is in Nederland. Er zijn andere landen die dit soort projecten wel hard nodig hebben. Het idee dat er in Nederland al machtige organisaties aan het werk zijn aan de kust, wordt tevens gedeeld door

museum 1 en organisatie 3. Organisatie 3 noemt ook heel specifiek dat er veel restricties zijn aan de kust en dat daar rekening mee gehouden moet worden. Gemeente 3 denkt ook dat in kleinere gemeenten stranden beter onderhouden worden omdat het om een kleiner oppervlakte gaat waar meer controle over is. Museum 1 denkt dat burgers in hun omgeving heel trots zijn op het strand en er zuinig mee om gaat. De landelijke problematiek komt minder voor omdat eraan dat er trotse inwoners zijn, het strand ook een belangrijk visitekaartje is en dus belangrijk is voor de commercie.

Museum 1 heeft naast hier bovengenoemde opvattingen ook het idee dat de tractoren die het afval verwijderen van het strand ook het spoelsel en de natuur vernietigen en daardoor een kaal strand achter laten, dit wordt ook opgemerkt door organisatie 3.

Museum 2 valt het op dat Nederlandse kinderen en Duitse kinderen heel netjes omgaan met het strand en weten dat ze geen afval mogen achter laten.

Organisatie 1 vindt het met name belangrijk dat de verkregen informatie neutraal is omdat zij van mening zijn dat natuurorganisaties altijd de negatieve kant belichten. Neutrale data leidt niet tot discussie in organisaties, dit is hun opinie.

Organisatie 2 heeft de opvatting dat we samen verantwoordelijk zijn voor de leefomgeving en samen naar oplossingen moeten zoeken voor de stijging van het water

Organisatie 3 heeft opvattingen die ook lijken op die van andere partijen, zoals de tractoren op het strand en dat de kust professioneel georganiseerd is met veel restricties dus dat de belangrijkste rol van Sandwatch educatie zal zijn.

Samenvatting externe factoren

Er zijn een aantal factoren die door meer partijen genoemd zijn dit zijn:

- De mening van de gemeenten is dat strandtenten vaak reageren vanuit hun eigen commercieel belang.
- Wat is de waarde van Sandwatch?
- Dat er in Nederland genoeg experts en professionals zijn waardoor Sandwatch meer gezien wordt als een educatief project en niet als een project om verandering te bereiken en dat er veel restricties zijn aan de kust wat er gedaan mag worden.
- Er zijn stranden in Nederland die door hun grootte of belang voor toerisme beter schoongehouden worden, omdat dit het visitekaartje is dat ook door de inwoners belangrijk gevonden wordt.
- Tractoren die afval weghalen van het strand nemen ook natuurlijke spoelsel mee waardoor er een kaal strand overblijft.

6.1.5 Interesse

Gemeente 1 is terughoudend en denkt dat er leuke dingen kunnen ontstaan, maar is bang dat het veel regelen wordt en dat het uiteindelijk niets oplevert. Daarnaast heeft de gemeente weinig tijd beschikbaar voor dit onderwerp, maar de gemeente wil wel graag als verbinding en doorgeefluik fungeren.

Gemeente 2 is voorzichtig omdat er weinig tijd is en er al veel professionele instanties zijn. Daarnaast moet er ook voor begroot worden; er kan beter bij particuliere organisaties gezocht worden die geïnteresseerd zijn. De vraag van de Gemeente 2 is: waarom is Sandwatch anders dan voorgaande projecten.

Gemeente 3 heeft niet een opdracht voor Sandwatch en gelooft niet dat er zomaar iets ontstaat. Zelf heeft de gemeente de middelen er niet voor. Ook verwacht zij niet dat Sandwatch ervoor zorgt dat er beweging komt in de professionele bedrijven die zich bezighouden met de kust- en kustbescherming.

Museum 1 kan niets zeggen over de interesse van de organisatie.

Museum 2 heeft geen interesse. Museum heeft geen tijd, daarnaast hebben ze ook het personeel er niet voor, aangezien er met name oudere mensen werken. Tevens hebben ze niet voldoende middelen om burgerparticipatie projecten te financieren. Alle kosten van het museum worden bekostigd vanuit giften.

Organisatie 1 heeft interesse zolang ze hun eigen methodiek kunnen gebruiken. Deelname aan Sandwatch moet eerst besproken worden binnen het bestuur voordat er een definitieve keuze gemaakt kan worden voor deelname.

Organisatie 2 heeft interesse want het sluit goed aan bij hun thema's, maar organisatie 2 is zelf nog bezig met het opstellen van het plan voor hun eigen organisatie. Ze vragen zich af of alleen een Sandwatch handleiding voldoende is en/of daar vraag naar is. Ook is het spannend of er genoeg interesse is vanuit de burgers voor een eigen project maar ook kan dat een Sandwatch project kan zijn.

Organisatie 3 heeft interesse maar blijft Sandwatch een beetje vaag vinden. Deze organisatie heeft geld nodig om professionals te betalen en het is belangrijk dat een project zoals Sandwatch ingebed wordt in een organisatie. Ze hebben veel ervaring met burgerinitiatieven maar hebben iets minder kennis over het strand.

Samenvatting interesse

Er zijn twee organisaties, die weinig of geen interesse hebben. Dan is er een organisatie die geen uitspraak kan doen over de interesse van de organisatie. Verder zijn de twee andere organisaties voorzichtig en hebben hun twijfels maar zien ook kansen. Er zijn drie organisaties die wel interesse hebben maar stellen wel voorwaarden aan de implementatie.

6.2 Draagvlak analyse

Er zijn vier hoofdgroepen besproken: burgerparticipatie, de mast-methodiek, onderwerpen en interesse.

Als er gekeken wordt naar burgerparticipatie ziet men dat er bij de gemeenten angst kan zijn voor burgerparticipatie projecten omdat men bang is dat burgers hun enthousiasme voor een project verliezen. Dit zorgt voor vermindering van het draagvlak van Sandwatch bij de gemeenten. De organisaties geven aan dat burgerparticipatie projecten een groot onderdeel zijn van hun organisatie, dus bij de organisaties heeft burgerparticipatie geen negatieve invloed op het draagvlak. De musea hebben een neutraal beeld over burgerparticipatie en doen hier geen sterke uitspraak over.

De MAST methodiek stuit op kritiek bij de verschillende partijen, onder de organisaties is de kritiek dat men een eigen methodiek al heeft of aan het ontwikkelen is. Daarnaast zegt organisatie 3 dat de logica en tempo van de verschillende stappen niet altijd juist aansluiten. Bij de gemeenten is men bang dat een project niet uit zichzelf ontstaat ook wordt er aangedragen dat het belangrijk is dat een Sandwatch project goed bewaakt wordt. Eén van de musea geeft aan geen tijd te hebben. Het andere museum heeft veel kritiek op deze methodiek omdat er volgens dit museum geen interesse onder de burgers bestaat voor analyseren, dit moet gedaan worden door professionals. Ook zegt dit

museum dat er geen internationale organisatie voor nodig is, daarnaast wordt er geen meerwaarde gezien voor deze methodiek. Er worden ook kansen gezien voor de MAST methodiek. Organisatie 3 zegt dat het heel aantrekkelijk kan zijn voor jongeren als methodiek voor kortlopende projecten. Ook wordt er genoemd dat Sandwatch uitermate geschikt is als educatie project.

De onderwerpen worden door alle partijen als compleet ervaren. Elke partij heeft aangegeven dat er interesse is in minimaal één onderwerp. De onderwerpen waar het meest over gesproken werd zijn afval, dieren en planten, erosie en aangroei en menselijke activiteiten. Dit omdat bij deze onderwerpen zich vaak actuele problemen voor doen, dit vergroot het enthousiasme ten aanzien van Sandwatch omdat er kansen gezien worden. Desondanks wordt hier wel aangegeven dat er veel professionele instanties zijn, zoals Rijkswaterstaat, die al iets met deze problemen doen.

Een aantal negatieve externe factoren die het draagvlak van Sandwatch mogelijk tegenwerken is, dat het nog onduidelijk is wat de waarde en invulling van Sandwatch is voor Nederland. Dit heeft ook te maken met de experts en professionals die al in het kustgebied opereren, de partijen weten niet goed wat Sandwatch kan bereiken naast educatie.

Als er gekeken wordt naar interesse zijn de organisaties geïnteresseerd en ook twee gemeenten zijn voorzichtig maar zien kansen. De musea hebben het minste interesse in Sandwatch. Alle partijen stellen wel voorwaarden aan de implementatie. Hieruit kan opgemerkt worden dat er voor het huidige Sandwatch project nog niet genoeg draagvlak aanwezig is om dit één op één te implementeren in Nederland.

7 Discussie

Tijdens de discussie wordt er eerst gekeken naar de gebruikte methodiek en daarna worden de resultaten besproken.

Er is van tevoren een lijst opgesteld met kernwoorden die gebruikt werden om de projecten te zoeken. Dit zorgt ervoor dat de resultaten van de vergelijkbare projecten reproduceerbaar zijn. Wel betekent dit dat er projecten buiten deze begrippen niet gevonden zijn en niet meegenomen zijn in dit onderzoek. Daarnaast is de tijdsperiode waarin dit onderzoek werd uitgevoerd ook belangrijk. Het kan zijn dat er over een aantal jaar nieuwe projecten gevonden worden omdat er nieuwe burgerparticipatie projecten zijn opgezet.

Er is rekening gehouden met begripsvaliditeit. Om in dit onderzoek maatschappelijke correcte antwoorden te weren, zijn de organisaties anoniem gehouden (Verhoeven, 2014). Als dit niet gedaan was konden er situaties ontstaan waarin de geïnterviewde partij niet vrij uit kon praten omdat er angst zou kunnen zijn over hoe het bedrijf wordt afgespiegeld naar aanleiding van de gegeven antwoorden. Dit zou ertoe kunnen leiden dat er niet eerlijk geantwoord wordt om het bedrijf mooier af te spiegelen dan het in werkelijkheid is.

De eerste opzet van het onderzoek was dat de experts allemaal aanwezig waren voor een gezamenlijk gesprek over de potentiële partijen. Dit omdat de experts konden beargumenteren aan elkaar waarom zij een partij belangrijk vonden, of juist niet. Dit gesprek heeft niet plaats kunnen vinden omdat er geen gezamenlijke datum gevonden kon worden waarop iedereen aanwezig kon zijn. Daarom is er uiteindelijk gekozen om op individuele basis gesprekken te voeren. Als extra controle is er wel een lijst samengesteld die door de experts gecontroleerd en aangevuld kon worden.

Uit het onderzoek is gebleken dat in de huidige vorm Sandwatch op dit moment nog niet geïmplementeerd kan worden aan de Nederlandse kust. Dit heeft te maken met het feit dat er onvoldoende draagvlak is voor Sandwatch in de huidige vorm. Een aantal partijen zijn wel geïnteresseerd en zien kansen maar het loopt vast op de huidige methodiek van Sandwatch.

Dit kan teruggeleid worden als er gekeken wordt waar de Sandwatch projecten draaien. Dit is vaak op eilanden. Op deze eilanden is er minder georganiseerd binnen wetenschap en educatie en is er vaak sprake van natuurrampen zoals orkanen (Sandwatch, 2018).. In Nederland kennen wij een machtige overheid die veel regelt aan de kust voor onder andere de veiligheid van de burgers. Daarnaast wordt er in Nederland al veel gemonitord binnen het kust en zeegebied. Ook is er uit de interviews gebleken dat er geen partij is die op volledige vrijwillige basis het Sandwatch project wil uitvoeren, knelpunten zijn de benodigde capaciteit en financiële middelen om een langdurig project zoals Sandwatch draaiend te houden.

Dit onderzoek heeft een aantal beperkingen. Een beperking is dat er maar een beperkt aantal interviews is afgenomen als gevolg van de korte duur van het verkennend onderzoek.

Het onderzoek behandelt niet de andere aspecten van haalbaarheid, bijvoorbeeld financiële haalbaarheid. Er is gekozen om alleen voor het verkennend onderzoek toegevoegde waarde en draagvlak te onderzoeken.

Dit onderzoek dient als eerste stap om inzicht te krijgen voor de implementatie van Sandwatch aan de Nederlandse kust.

8 Conclusie

In dit onderzoek is er gezocht naar antwoord op de vraag: Wat is de haalbaarheid van de implementatie van Sandwatch in de Nederlandse kustzone. Haalbaarheid is onderzocht aan de hand van twee factoren; mogelijke toegevoegde waarde van Sandwatch en het aanwezig zijn van draagvlak. Hiervoor is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd.

Uit de resultaten van de mogelijke toegevoegde waarde van Sandwatch in Nederland is het gebleken dat er totaal drieëntwintig burgerparticipatie projecten zijn die minimaal één kenmerk hebben die vergelijkbaar zijn met één van de tien Sandwatch kenmerken.

Vervolgens is gekeken naar de kenmerken per project. Hier uit bleek dat geen van de projecten alle tien de Sandwatch kenmerken heeft. Het project met de meeste kenmerken *Denk mee met Rijnland* heeft in totaal vijf kenmerken, dus maar de helft van de kenmerken van Sandwatch. Wel komen alle kenmerken van Sandwatch minimaal één keer voor.

Er is aangetoond dat Sandwatch een uniek project is, aangezien geen van de drieëntwintig projecten alle tien de kenmerken van Sandwatch hebben. Om na te gaan of alle projecten samen de kenmerken van Sandwatch dekken is er gekeken hoe vaak een kenmerk voorkomt per project. Hieruit kan het volgende opgemaakt worden:

- Voldoende dekking: bewustzijn creëren
- Matige dekking: alle leeftijden en achtergronden, wetenschappelijke methodiek en delen van informatie
- Onvoldoende dekking: Sandwatch projectfase, samenwerken met verschillende achtergronden, reageren op klimaatveranderingen, kritische kijken naar problemen en conflicten, duurzame oplossingen vinden en implementeren en educatie over duurzaamheid

Bij matige dekking van kenmerken en onvoldoende dekking van kenmerken kan Sandwatch van toegevoegde waarde zijn voor de burgerparticipatie projecten aan de Nederlandse kust.

Daarnaast is ook het aanwezige draagvlak onderzocht onder de potentiële uitvoerende en aansturende partijen.

Draagvlak toename ontstaat bij het volgende:

- Kansen voor de MAST methodiek om kortlopende projecten in te richten die daardoor aantrekkelijk zijn voor jongeren
- Er wordt met name toegevoegde waarde aan Sandwatch toegekend voor educatie doeleinden.
- De onderwerpen van Sandwatch zijn compleet en binnen de onderwerpen worden er kansen gezien.
-

Draagvlak vermindering ontstaat bij het volgende:

- Gemeenten zijn bang dat burgers hun interesse verliezen bij burgerparticipatie projecten.
- Organisaties hebben vaak hun eigen methodiek of zijn hun eigen methodiek aan het ontwikkelen
- De logica van de MAST-methodiek en de verschillende stappen is niet altijd helder bij de partijen en de meerwaarde wordt niet gezien
- Volgens een museum hebben burgers geen interesse in het analyseren en wordt dit gedaan door professionals

- Een aantal partijen zijn in de veronderstelling dat er experts en professionele instanties macht en verantwoording hebben waaraan Sandwatch niets aan kan toevoegen of veranderen.

Er zijn een aantal partijen geïnteresseerd maar wel stellen ze voorwaarden en hebben ze eigen ideeën en wensen over de implementatie van Sandwatch. Hieruit kan geconcludeerd worden dat Sandwatch in de huidige vorm nog niet genoeg draagvlak heeft.

Het antwoord op de vraag: wat is de haalbaarheid van de implementatie van Sandwatch in de Nederlandse kustzone? Er is gebleken dat er drieëntwintig burgerparticipatie projecten zijn in Nederland. Sandwatch heeft in vergelijking met deze projecten wel een eigen identiteit en kan toegevoegde waarde leveren in de Nederlandse kustzone. Uit het draagvlak onderzoek is gebleken dat er niet genoeg interesse is voor Sandwatch in de huidige vorm. Daarom is de implementatie van Sandwatch nog niet haalbaar.

9 Aanbevelingen

De volgende aanbevelingen worden gedaan op basis van dit verkennend onderzoek:

Sandwatch is niet één op één over te nemen in Nederland zoals het project er nu ligt. Toch kan afgevraagd worden of Sandwatch er moet komen in Nederland. Er moet kritisch gekeken worden of er niet meer gedaan kan worden met de huidige projecten die er al zijn in Nederland en daar een koepelorganisatie voor op te stellen dan wel een volledig nieuw project aan te dragen. Men moet zich realiseren dat Sandwatch geen “easy fix” is voor Nederland en er aanpassingen gedaan moeten worden voordat het toepasbaar is. Hierover volgen een aantal aanbevelingen:

Eén van deze aanpassingen is om een Nederlandse handleiding op te stellen. Alle geïnterviewden gaven aan dat dit wenselijk is.

Daarnaast wordt er aanbevolen om te onderzoeken of de methodiek van Sandwatch aangepast kan worden op de bestaande methodes die al gebruikt worden bij de Nederlandse participatie projecten of bij de Nederlandse organisaties. Wel moet er kritisch gekeken worden of de waarde van Sandwatch overeind blijft als er teveel wordt afgeweken van Sandwatch. Het is dan beter om concepten van Sandwatch, die aansluiten op Nederlandse methodieken, in te voeren. “Sandwatch 2.0”

Tevens wordt aanbevolen of Sandwatch ten aanzien van de professionele organisaties meerwaarde kan leveren aan het Nederlandse kustgebied, of dat het alleen voor educatie gaat worden gebruikt.

Aanbevolen wordt om een pilotstudie uit te voeren waar onderzocht wordt wat de invulling van Sandwatch gaat inhouden voor Nederland. Daarnaast wordt deze pilotstudie ook aangeraden om een concreet voorbeeld te geven om zo draagvlak te creëren bij de uitvoerende en aansturende partijen.

10 Bibliografie

- beach cleanup tour. (2018, April 11). *Over de Boskalis Beach Cleanup Tour*. Opgehaald van [beachcleanuptour.nl/over-de-tour/](https://www.beachcleanuptour.nl/over-de-tour/): <https://www.beachcleanuptour.nl/over-de-tour/>
- Beach cleanup tour. (2018). *Over de Boskalis Beach Cleanup Tour*. Opgeroepen op 05 16, 2018, van [beachcleanuptour.nl](https://www.beachcleanuptour.nl/): <https://www.beachcleanuptour.nl/over-de-tour/>
- Birdingholland. (2018). *Welkom bij Birdingholland.nl*. Opgeroepen op April 11, 2018, van [birdingholland.nl](https://www.birdingholland.nl/): <https://www.birdingholland.nl/>
- Bonney, R., Cooper, C. B., Dickinson, J., Kelling, S., Phillips, T., Rosenberg, K. V., & Shirk, J. (2009). Citizen Science: A Developing Tool for Expanding Science Knowledge and Scientific Literacy. *BioScience*, 11(59), 977–984. Opgehaald van <https://doi.org/10.1525/bio.2009.59.11.9>
- coastwatch. (2018). *over coastwatch*. Opgeroepen op April 11, 2018, van [coastwatch.nl](http://www.coastwatch.nl): www.coastwatch.nl
- CWSS. (2017). *Onlineonderzoek naar risico's in het waddengebied*. Opgeroepen op April 11, 2018, van [waddenacademie.nl](http://www.waddenacademie.nl): <https://www.waddenacademie.nl/nl/nieuws/nieuwsbericht/article/online-onderzoek-naar-risicos-in-het-waddengebied/>
- EUCC. (2018). *About Coastal & Marine Union - EUCC*. Opgeroepen op Maart 06, 2018, van [eucc.net/about-eucc](http://www.eucc.net): <https://www.eucc.net/about-eucc>
- Gemeente Hollands Kroon. (2018). *Nieuwsbrief Waddenpoort Den Oever*. Opgeroepen op April 11, 2018, van [waddenpoortdenoevers.nl](http://www.waddenpoortdenoevers.nl): <http://www.waddenpoortdenoevers.nl>
- Green Deal Schone Stranden. (2018). *Green deal schone stranden*. Opgeroepen op April 12, 2018, van [schonestranden.nl](https://www.schonestranden.nl/): <https://www.schonestranden.nl/>
- Holwerd aan Zee. (2018, April 12). *Over Holwerd aan Zee*. Opgeroepen op 2018, van [holwerdaanzee.nl](https://www.holwerdaanzee.nl): <https://www.holwerdaanzee.nl/nld/over-haz/project/>
- Hoogheemraadschap van Rijnland. (2014). *Denk mee met Rijnland*. Rijnland: Hoogheemraadschap van Rijnland.
- Huisman, J. (2018). *Noarderleech als proeftuin*. Opgeroepen op April 12, 2018, van [vriendenvandeblijvis.nl](http://www.vriendenvandeblijvis.nl): <http://www.vriendenvandeblijvis.nl/blog/noarderleech-als-proeftuin/>
- IHP-HWRP. (2018). *Objectives*. Opgeroepen op Februari 21, 2018, van [ihp-hwrp.nl](http://ihp-hwrp.nl/index.php/about-us/history/): <http://ihp-hwrp.nl/index.php/about-us/history/>
- KIMO. (2018). *Wat willen we en hoe doen we het*. Opgeroepen op Februari 21, 2018, van [kimonederlandbelgie.org](http://www.kimonederlandbelgie.org): <http://www.kimonederlandbelgie.org/wat-doen-wij/>
- Milieu educatie Den Haag. (2018). *Veldwerk: Onderzoek - zee en strand*. Opgeroepen op April 11, 2018, van [milieueducatiedenhaag.nl](http://www.milieueducatiedenhaag.nl): <http://www.milieueducatiedenhaag.nl/catalogus/2017-2018/Voortgezet+Onderwijs/catalogus/product/Onderzoek+-+zee+en+strand>

- Muzee scheveningen. (2018). *Recreëren aan de kust*. Opgeroepen op April 11, 2018, van muzeescheveningen.nl: <https://www.muzeescheveningen.nl/educatie/recreeren-aan-de-kust/>
- Natuurschool. (2018). *Over ons*. Opgeroepen op April 11, 2018, van natuurschool.nl: <https://www.natuurschool.nl/over/>
- Nijland, R. (2016). *Burgerwetenschap brengt verspreiding nieuwkomer wolkrab in kaart*. Opgeroepen op April 11, 2018, van www.naturetoday: <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=23967>
- NP Schiermonnikoog. (2018). *Doe-het-zelfactiviteiten & Schoolexcursies*. Opgehaald van np-schiermonnikoog.nl: <https://www.np-schiermonnikoog.nl/doen/scholen/doe-het-zelfactiviteiten.htm>
- Podium. (2018). *Interactieve kustavond over ontwikkeling Delflandse kust*. Opgeroepen op April 11, 2018, van Podium.nl: <https://www.podium.nl/kustavond-delflandse-kust>
- Podium. (2018, April). *Kustversterking Noordwijk*. Opgeroepen op April 10, 2018, van podium.nl: <https://www.podium.nl/kustversterking-noordwijk>
- Poelman, S. (2017). *Eye On Water App helpt de wetenschap*. Opgeroepen op April 11, 2018, van zeilhelden.nl/: <https://zeilhelden.nl/2017/03/eye-on-water-app-helpt-wetenschap/>
- Project AWARE. (2018). *Project AWARE in het Nederlands*. Opgeroepen op April 11, 2018, van projectaware.org/: <https://www.projectaware.org/>
- Rijksoverheid. (2018). *Burgerparticipatie*. Opgeroepen op Februari 21, 2018, van rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/burgerschap/burgerparticipatie>
- Sandwatch . (2018). *Sandwatch foundation*. Opgeroepen op Februari 17, 2018, van Sandwatchfoundation.org: <http://www.sandwatchfoundation.org/>
- Sea First. (2018). *SEA THE FUTURE – WORLD OCEAN DAY*. Opgeroepen op April 11, 2018, van seafirst.nl: <https://www.seafirst.nl/>
- Stichting ANEMOON. (2018). *over anemoon*. Opgeroepen op April 11, 2018, van anemoon.org/: <http://www.anemoon.org/>
- Surfrider Foundation Holland Coast. (2018). *CAMPAGNES*. Opgeroepen op April 11, 2018, van surfriderfoundation.nl: <https://www.surfriderfoundation.nl>
- UNESCO. (2010). *Sandwatch: Adapting to climate change educating for sustainable development*. Parijs: UNESCO.
- UNESCO. (2017). *Sandwatch Project*. Opgeroepen op Februari 16, 2018, van <http://www.unesco.org>: <http://www.unesco.org/new/en/education/networks/global-networks/aspnet/flagship-projects/sandwatch-project/>
- Verhoeven, N. (2014). *Wat is onderzoek? praktijkboek voor methoden en technieken* (5de ed.). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Waddenacademie. (2018). *Symposia*. Opgeroepen op April 11, 2018, van waddenacademie.nl: <https://www.waddenacademie.nl/nl/organisatie/symposia/>

Waddenzeeschool. (2018). *Veldwerk driedaagse*. Opgeroepen op April 11, 2018, van waddenzeeschool.nl: <http://www.waddenzeeschool.nl/lesmateriaal/vo-bovenbouw/veldwerk-driedaagse.html>

Water educatie. (2018). *In de klas - Watereducatie*. Opgeroepen op 11 April, 2018, van watereducatie.nl: <https://www.watereducatie.nl/in-de-klas>

Winter, E. (2018). *Icoons Sandwatch Kenmerken*. Amersfoort.

Inhoudsopgave bijlage

Bijlage I: Semigestructureerd interview potentiële partijen	42
Bijlage II: Kernwoorden.....	45
Bijlage III: Uitnodiging en folder	46
Bijlage IV: Toegekende kenmerken.....	48
Bijlage V: Mind-map Interviews.....	52

Bijlage I: Semigestructureerd interview potentiële partijen

Structuur van het Interview

Deel 1: informatie over de organisatie

Deel 2: burger participatie

Deel 3: Sandwatch

Deel 4: overige informatie

Legenda:

Hoofdvragen, dit zijn vragen die gesteld worden aan de geïnterviewde.

- Sub onderwerpen, dit zijn onderwerpen waarop gestuurd wordt en over doorgevraagd wordt om een compleet antwoord te krijgen.

Extra uitleg of achtergrond voor een vraag.

> Doorverwijzing naar een vraag

Tijdelijk om aan te duiden dat een vraag specifiek voor een aansturende partijen is

Tijdelijk om aan te duiden dat een vraag specifiek voor een uitvoerende partijen is

Deel 1: informatie over de organisatie

1.1 Voor welke organisatie werkt u?

1.2 Wat is uw functie of rol bij deze organisatie?

Deel 2: Burgerparticipatie

2.1 Wat betekent burgerparticipatie voor de organisatie?

- In welke mate is burgerparticipatie aanwezig?
- Hoe wordt burgerparticipatie ingevuld?
- Als er geen burgerparticipatie is waarom niet?
- Als er geen burgerparticipatie is, zijn er plannen voor in de toekomst?
- Burgerparticipatie in de vorm van burgerwetenschap?

Deel 3: Sandwatch

Sandwatch is een internationaal concept voor burgerparticipatieprojecten dat gebruik maakt van burgerwetenschap. Het doel is om gedrag te veranderen en bewustzijn te creëren voor kwetsbare kust en zee habitatten. Dit wordt gedaan door projecten en een educatie proces, waarbij burgers van verschillende leeftijd en achtergrond samenwerken om een duurzame leefomgeving te creëren. De Sandwatch handleiding vormt de rode draad voor de projecten. Op dit moment is deze handleiding beschikbaar in vier talen: Engels, Frans, Spaans en Portugees. In deze handleiding staat informatie over alle onderdelen van een Sandwatch project. Het belangrijkste kenmerk van Sandwatch projecten is dat de activiteiten toegankelijk moeten zijn voor bijna alle leeftijden en achtergronden.

3.1 Wat vindt u van Sandwatch?

> Bij direct negatieve antwoorden ga door naar de partijen 3.5 aansturen of 3.7 uitvoeren

- Doelen: burgers betrekken, samen kust problemen oplossen, wetenschappelijk methodiek
- Projecten
- Methode
- Hulpmiddelen

Sandwatch werkt met een methode die MAST heet Monitoring > Analyseren > Sharing/Bevindingen delen > Take action /actie ondernemen. Dit hele traject wordt gedaan met burgers onder de begeleiding van bijvoorbeeld docenten en bedrijven of organisaties die aansturing kunnen geven.

3.2 Wat vindt u van de MAST-methode?

- Zou het werken voor de organisatie en waarom?
- Als het niet werkt voor de organisatie waarom niet?
- Ziet u kansen in deze methode?
- Ziet u problemen in deze methode?

Sandwatch werkt met een handleiding waarin de MAST-methodiek is beschreven en deze handleiding heeft ook al verschillende onderwerpen met een beschrijving van projecten die gedaan kunnen worden. De onderwerpen zijn: Erosie en aangroei, Strand compositie, Menselijke activiteiten op het strand, Afval op het strand, Waterkwaliteit, Karakter van golven, Stromingen, Dieren en planten.

3.3 Wat vindt u van deze onderwerpen?

- Sluiten een of meerdere onderwerpen aan bij de huidige activiteiten van de organisatie
- Wordt er een onderwerp niet genoemd/gemist

3.4 In welke taal zou u de handleiding wensen?

Om Sandwatch te kunnen introduceren in Nederland zijn er partijen nodig die burgers willen aansturen om deze projecten te doen. Omdat Sandwatch een volledig traject is betekent het dat de burgers bij alle stappen betrokken zijn en de werk ervoor doen. Kleinere organisaties kunnen Sandwatch groepen bijstaan. Ook is/zijn er organisatie(s) nodig om de kleinere partijen te kunnen ondersteunen dit zijn de aansturende partijen.

3.5 Zou de organisatie Sandwatch kunnen aansturen

- Waarom wel
- Waarom niet
- Wat zijn dingen waar de organisatie tegen aan zou lopen

3.6 Zou de organisatie geïnteresseerd zijn in het aansturen van Sandwatch?

- Waarom wel
- Waarom niet
- Als er geen interesse, kan het zodanig aangepakt worden dat het voor de organisatie wel interessant wordt?

3.7 Zou de organisatie Sandwatch kunnen uitvoeren?

- Waarom wel
- Waarom niet
- Wat zijn dingen waar de organisatie tegen aan zou lopen

3.8 Zou de organisatie geïnteresseerd zijn in het uitvoeren van Sandwatch?

- Waarom wel
- Waarom niet
- Als er geen interesse, kan het zodanig aangepakt worden dat het voor de organisatie wel interessant wordt?

3.9 Heeft u nog opmerkingen?

Deel 4: Overige informatie

4.1 Zou u op de hoogte willen blijven van dit onderzoek?

Uw naam en email wordt alleen gebruikt voor het versturen van informatie en niet in de verslaglegging

Naam:

Email:

Bijlage II: Kernwoorden

Kernwoorden deelvraag 2 (Zijn er vergelijkbare projecten in het Nederlandse kustgebied?)

- Burgerparticipatieprojecten/burgerparticipatieprojecten kust/ burgerparticipatieprojecten strand/ burgerparticipatieprojecten zee/ burgerparticipatieprojecten Noordzee/ burgerparticipatieprojecten wadden/burgerparticipatieprojecten Waddenzee/
- Kustprojecten/strandprojecten/zeeprojecten/noordzeeprojecten/waddenprojecten/
- Waddenzeeprojecten
- Citizen science projecten
- Burgerwetenschap/burgerwetenschap kust/burgerwetenschap strand/ burgerwetenschap zee/ burgerwetenschap Noordzee/ burgerwetenschap Wadden/ burgerwetenschap Waddenzee
- Strand excursies/ kust excursies/ zee excursies/Noordzee excursies/ Wadden excursies/Wadden zee excursies
- Strand veldwerk/kust veldwerk/zee veldwerk/Noordzee veldwerk/Wadden veldwerk/Wadden zee veldwerk
- Natuur educatie/Kust educatie/Strand educatie/zee educatie/ Noordzee educatie/ Wadden educatie/Waddenzee educatie
- Vogel spotten/zeehondspotten
- Natuurscholen/ natuurscholen kust

Kernwoorden deelvraag 3 (Wie zijn de potentiële aansturende partijen en de uitvoerende partijen)

- Buurtcentra kustplaatsen/buurtcentra kust provincies/ buurtcentra wadden/ buurtcentra Waddenzee
- Duurzame buurtcentra
- Buurtcentra kust projecten/buurcentra strandprojecten/ buurtcentra zee projecten/ buurtcentra Noordzee projecten/ buurtcentra Wadden projecten/ buurtcentra Waddenzee projecten
- Informatiecentra kust/ Informatiecentra strand/ Informatiecentra zee/ Informatiecentra Noordzee/ Informatiecentra Wadden/ Informatiecentra Waddenzee
- Natuurmuseum kust/ Natuurmuseum strand/ Natuurmuseum zee/ Natuurmuseum Noordzee/ Natuurmuseum Wadden/ Natuurmuseum Waddenzee
- Zee Aquaria
- Duurzame strandtenten
- Educatie strandtenten

Bijlage III: Uitnodiging en folder

Beste (naam organisatie)

Mijn naam is Evelien van Rouendal en ik ben bezig met een afstudeeronderzoek bij Netherlands National IHP-HWRP Committee over het draagvlak van Sandwatch in Nederland.

Sandwatch is een burgerparticipatie project om burgers verbonden te voelen met hun kust omgeving. In de bijlage heb ik een korte informatiefolder mee gestuurd. Ik vraag om uw input voor dit onderzoek omdat ik benieuwd ben of er bereidheid is om deel te nemen aan het Sandwatch project.

Ik zou u graag willen interviewen, dit interview duurt ongeveer 30 minuten en kan zowel telefonische als in persoon.

De gegevens van het gesprek worden gebruikt om een advies te kunnen geven over het draagvlak voor Sandwatch in Nederland.

Ik zie u reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Evelien van Rouendal

Tel: 0621147569

Email: Evelien.vanrouendal@hvhl.nl

Student aan de Hogeschool van Hall Larenstein

Opleiding: Kust en Zee management

Sandwatch, burgers betrekken bij conservatie van de kust

Voor wie is deze folder?

Deze folder is bedoeld om een kort overzicht te geven wat Sandwatch is als voorinformatie voor dat het interview plaats vindt.

Sandwatch als organisatie

Het Sandwatch programma wordt gecoördineerd door de Sandwatch foundation en is ontstaan vanuit een initiatief van Unesco. Op het moment telt Sandwatch meer dan 50 landen die participeren. Deze landen passen Sandwatch aan naar de behoefte die hun lokale kust gebied heeft.

Doel van Sandwatch

Het doel van Sandwatch is om de levensstijl van kinderen, jongeren en volwassenen te veranderen gemeenschap breed, door een praktische wetenschappelijke aanpak. Doordat er kennis wordt opgedaan over de kust en zee omgeving en er eigen observaties worden gedaan door de problemen en conflicten zelf te identificeren. Het doel is dat er kritische gekeken wordt naar deze problemen en conflicten, om zodanig duurzame oplossingen met elkaar te vinden om op die manier een veerkrachtige kust en zee omgeving te krijgen en te behouden.

Methodiek van Sandwatch

Sandwatch biedt een raamwerk en standaardmethoden aan voor kinderen, jongeren en volwassenen om samen met lokale aansturende partijen dit doel te realiseren. Dit raamwerk heet de Sandwatch manual (Sandwatch handleiding) Op dit moment wordt deze handleiding in 4 talen aangeboden; Engels, Frans, Spaans en Portugees.

De Sandwatch methodiek bestaat uit vier stappen, deze worden samen afgekort als MAST:

1. Monitoring: als eerste wordt het object dat bestudeerd wordt gemonitord.
2. Analyse (= analyseren): in deze stap wordt de data die verzameld is, verwerkt in tabellen, grafieken en kaarten en kan statistische analyse gedaan worden wanneer dit relevant is.
3. Share the finding (= delen van de bevindingen): de data wordt gedeeld met relevante groepen, zoals andere scholen, de overheid, burgers, etc. Dit kan meerdere vormen aannemen, zoals bijvoorbeeld een presentatie of een toneelstuk.
4. Take action (= kom in actie): hierna is het tijd om in actie te komen, door oplossingen te zoeken, oplossingen uit te voeren en/of het bevorderen van klimaat veranderend gedrag/beleid.

Naast dat er iets gedaan wordt met de bevindingen is het ook de bedoeling dat de resultaten worden gedeeld met het Sandwatch netwerk.

Evelien van Rouendal

Voor meer informatie: Evelien.vanrouendal@hvhl.nl

Onderwerpen

De Sandwatch manual bestaat uit de volgende onderwerpen:

- Erosie en aangroei
- Strand compositie
- Menselijke activiteiten op het strand
- Afval op het strand
- Waterkwaliteit
- Karakter van golven
- Stromingen
- Dieren en planten

Per onderwerp zijn er verschillende projecten die in de Sandwatch handleiding staan die uitgevoerd kunnen worden.

Overige hulpmiddelen

Naast de Handleiding zijn er ook nog andere hulpmiddelen: Sandwatch training video's, een internationale database, internationale database voor training video's, CCESD (Climate Change Education Inside and Outside the Classroom) lesmaterialen en software voor strand profielen.

Meer informatie

Als u meer wilt lezen : Sandwatchfoundation
Voor de Handleiding: Sandwatch Handleiding

Bijlage IV: Toegekende kenmerken

Kenmerken Kustversterking Noordwijk

Leeftijden en achtergronden: Dit wordt gedaan door het informatiecentrum waarbij iedereen geïnformeerd kan worden en niet alleen inwoners maar ook bijvoorbeeld toeristen.

Delen van informatie: Het maken van communicatiemiddelen en het is een informatiecentrum, deze informatie is voor iedereen beschikbaar.

Reageren op klimaatverandering: Het project heeft als belangrijkste doel de kustverdediging te versterken.

Kritisch kijken naar problemen en conflicten: Burgers konden input leveren op de plannen.

Kenmerken Denk mee met Rijnland

Leeftijden en achtergronden: Rijnland wil dat iedereen kan participeren met hun ideeën, daarnaast worden er ook op een speelse manier informatie gegeven op scholen om ook de jongere generatie aan te spreken.

Delen van Informatie: Het doel is dat mensen zelf informatie kunnen delen die zij hebben om mogelijk oplossingen aan te dragen, daarnaast wordt deze informatie zelf ook weer gedeeld vanuit Rijnland

Reageren op klimaatverandering: De onderwerpen zijn verschillend. Er zijn een aantal die te maken hebben met het veranderen van het klimaat zoals overstroming en water opvang.

Duurzame oplossingen implementeren: Eén van de doelstellingen die dit project wil bereiken is, om oplossingen aan te dragen die burgers zelf kunnen toepassen, bijvoorbeeld zelf water opvangen.

Bewustzijn creëren: Dit is één van de hoofddoelen van het project. Bewustzijn wordt door dit project gecreëerd door burgers zelf problemen en suggesties aan te laten dragen en ze dan ook te vragen om te reageren op plannen van andere burgers.

Kritisch kijken naar problemen en conflicten: Burgers dragen hun eigen problemen of oplossingen aan en zouden eventueel kunnen reageren op problemen en oplossingen van andere burgers.

Kenmerken Interactieve kustavond over ontwikkeling Delflandse kust

Delen van informatie: Er werd een avond georganiseerd voor burgers om input te leveren op voorstellen en plannen. Daarnaast werd er nog een tweede avond georganiseerd om burgers en belanghebbenden te informeren over de status van de plannen.

Kenmerken Waddenpoort Den Oever

Duurzame oplossingen implementeren: Dit project wil aan de hand van duurzame ontwikkelingen meer toerisme aantrekken en wil over dit project input van de burgers ontvangen..

Kenmerken Onlineonderzoek naar risico's in het waddengebied

Kritische kijken naar problemen en conflicten: Er wordt burgers actief gevraagd over hoe zij hun eigen toekomst zien. Er wordt van hun gevraagd om problemen en conflicten aan te wijzen en hun mening en inzicht hierover te geven.

Kenmerken Beach clean-up tour

Alle leeftijden en achtergronden: De beach clean-up tour vraagt iedereen om mee te helpen. Met hun speciale etappes voor familie en honden dagen iedereen uit om mee te doen aan deze Beach clean-up tour.

Samenwerken met verschillende achtergronden: Iedereen werkt met elkaar samen om het strand op te ruimen ongeacht leeftijd en achtergrond.

Wetenschappelijke methodiek: Er is een methodiek opgezet voor het opruimen en verzamelen van afval. Het afval wordt later onderzocht door wetenschappers van stichting de Noordzee.

Delen van informatie: op de site kan er informatie gevonden worden over de resultaten en het is een informatiebron over zee afval

Bewustzijn creëren: Eén van de doelen van dit project, naast het schoonmaken van het strand, is het bewustzijn creëren bij burgers over wat er allemaal zo aanspoelt en achterblijft op het strand.

Kenmerken Surf-riders

Alle leeftijden en achtergronden: Iedereen kan zich aanmelden. Er is geen eis dat iemand ook werkelijk aan surfen of watersport doet.

Wetenschappelijke methodiek: Het pakket wat je kan krijgen voor de Beach clean ups werkt volgens een wetenschappelijke methodiek waarbij je zelf documenteert wat er gevonden wordt.

Bewustzijn creëren: De verschillende projecten zoals beach-cleanups en microbeats dienen er ook voor dat de vrijwilligers die zich aanmelden bewust worden van de problemen.

Kenmerken Anemoon

Alle leeftijden en achtergronden: Iedereen kan meedoen zolang je interesse hebt in biodiversiteit. Aanmelden kan als waarnemer, duiker of vrijwilliger.

Wetenschappelijke methodiek: Dit project gaat met name om data te verzamelen en burgerwetenschap

Delen van informatie: De informatie die verzameld wordt, is voor iedereen toegankelijk en wordt gepubliceerd.

Kenmerken Project AWARE

Wetenschappelijke methodiek: Dit project is een ander burger wetenschappen

Bewustzijn creëren: Het aangegeven doel van Project AWARE is bewustzijn creëren over afval in zee en haaien in gevaar

Kenmerken Wolkrab in kaart

Wetenschappelijke methodiek: De observaties is door burgers gedaan om de onderzoekers te helpen om de Wolkrab in kaart te brengen

Delen van informatie: Het rapport is voor iedereen toegankelijk om te lezen.

Kenmerken Eye on water

Alle leeftijden en achtergronden: De apps zijn voor iedereen toegankelijk.

Wetenschappelijke methodiek: De foto's die genomen worden moeten voldoen aan een aantal eisen zodat ze gebruikt kunnen worden voor observaties.

Delen van informatie: De resultaten van de foto's is openbaar en kan op de site gevonden worden.

Kenmerken Coastwatch

Alle leeftijden en achtergronden: Een toegankelijke app maar wel iets ingewikkelder dan de app van Eye on water.

Wetenschappelijke methodiek: Het maken van een observatie is meer geëtaleerd als de app van Eye on water en houdt ook bij hoelang er een observatie wordt uitgevoerd. Daarnaast is er informatie te vinden over hoe dit gedaan wordt en is er een soorten lijst om soorten te kunnen identificeren.

Delen van informatie: De data is openbaar toegankelijk.

Kenmerken Symposium Waddenacademie

Bewustzijn creëren: De thema's hebben vaak te maken met problemen of innovatie rondom het beschermen van het waddengebied.

Educatie over duurzaamheid: De thema's hebben allemaal te maken met oog op de toekomst en hoe duurzaamheid en innovaties toegepast worden in het waddengebied.

Kenmerken Seafirst

Alle leeftijden en achtergronden: Seafirst biedt voor alle leeftijden activiteiten aan.

Bewustzijn creëren: het aankaarten van problemen die impact hebben op biodiversiteit in de Noordzee. En mensen aan te sporen om actie te ondernemen.

Kenmerken Watereducatie

Bewustzijn creëren: Het doel is kinderen te informeren over water in Nederland. Dit kan over drinkwater gaan, maar ook over plastic in zee, de thema's zijn heel breed.

Educatie over duurzaamheid: veel thema's gaan over problematiek en (duurzame) oplossingen voor de toekomst.

Kenmerken Excursies

Bewustzijn creëren: De meeste excursies zijn bedoeld om burgers kennis te laten maken met bijzondere natuurgebieden en om achtergrondinformatie te geven om zo een indruk achter te laten.

Alle leeftijden en achtergronden: Het ligt aan de excursie zelf of die toegankelijk is voor alle leeftijden en achtergronden maar er zijn genoeg excursies te vinden die voor iedereen toegankelijk zijn.

***Educatie over duurzaamheid:** Dit ligt eraan aan welke excursie wordt meegedaan. Vaak zit er een boodschap over duurzaamheid in tijdens excursies.

Kenmerken Natuurschool

Bewustzijn creëren: Het concept van de natuurschool is om kinderen en jongeren ervaringen mee te geven over hun omgeving en dat zij de waarde inzien van de natuur in Nederland.

Kenmerken Veldwerk

Wetenschappelijke methodiek: Elk veldwerk programma biedt een methodiek aan om metingen uit te voeren en data te verzamelen

Bewustzijn creëren: Veldwerk maakt door middel van de praktijk kinderen en volwassenen bewust van hun omgeving.

*** Alle leeftijden en achtergronden:** Het ligt eraan wat voor veldwerk er gedaan wordt, zo zijn er ook alternatieven voor gezinnen.

Kenmerken Veldwerk driedaagse

Wetenschappelijke methode: Naast het normale veldwerk wordt hier ook aandacht besteed aan welke methode er gebruikt wordt en hoe dit aangepakt wordt.

Kritisch kijken naar problemen en conflicten: Jongeren maken zelf een probleemstelling of onderzoeksvraag om te beantwoorden met de data die zij verzamelen.

Bewustzijn creëren: Dit wordt op dezelfde manier gedaan als het veldwerk dat hierboven is beschreven. Daarnaast wordt de data ook verwerkt, waardoor jongeren nog actiever bezig zijn met het materiaal.

Sandwatch projectfase: Dit project heeft een kortere tijd frame en veel weg van de projectfases van Sandwatch. Eerst wordt er gemonitord en data verzameld, daarna wordt deze geanalyseerd en

vervolgens verwerkt en de uitkomsten worden gedeeld met de klas. De enige stap die ontbreekt is om daarna actie te ondernemen, dit is erg afhankelijk of de school hier verder iets mee gaat doen.

Kenmerken Recreëren aan de kust

Bewustzijn creëren: Het doel van dit onderzoek is om kinderen bij te brengen hoe bijzonder het is om dicht bij de kust te wonen. Daarnaast hoeveel en welke activiteiten er worden gedaan aan de kust.

Kenmerken Holwerd aan Zee

Samenwerken met verschillende achtergronden: Burgers, ngo's-bedrijven en de gemeente werken samen om dit project te realiseren.

Delen van informatie: Het project wordt op de voet gevolgd en gedocumenteerd. Daarnaast is er een website met de voortgang die gemaakt wordt. Deze website is voor iedereen toegankelijk.

Reageren op klimaatverandering: De focus van een groot gedeelte van de projecten zijn een reactie op de stijging van de zeespiegel en het veranderen van het klimaat.

Duurzame oplossingen en implementeren: Een belangrijke pijler van dit project is duurzame innovatie en hoe deze in Holwerd toegepast kan worden.

Kenmerken Noorderleeuw als proeftuin

Wetenschappelijke methodiek: Voor de monitoring wordt er burgerwetenschap toegepast, dit betekent dat er een wetenschappelijk methodiek wordt toegepast.

Kenmerken Green deal schone stranden

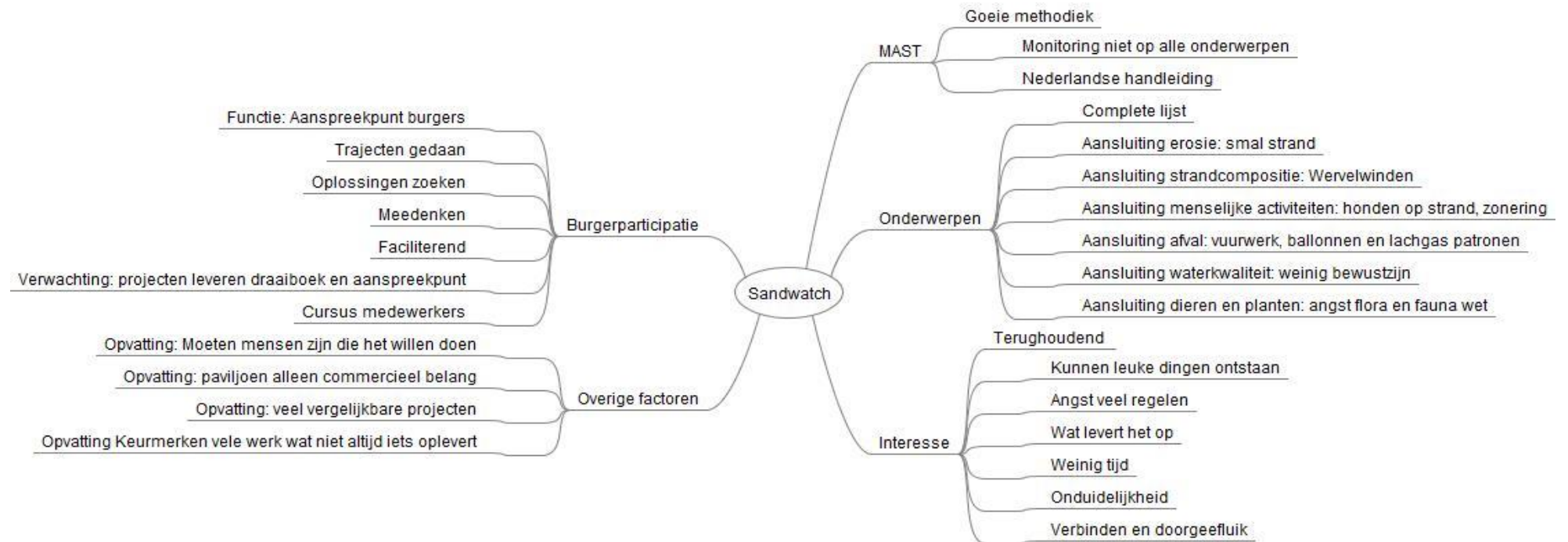
Alle leeftijden en achtergronden: Iedereen kan door iedereen worden aangesproken bij dit project, omdat het gaat over het gedrag van achterlaten van afval op het strand.

Samenwerken verschillende achtergronden: Verschillende organisatie, gemeenten en burgers werken samen aan dit initiatief.

Bewustzijn creëren: Dit wordt gedaan door het gedrag van de bezoeker aan te passen en door de communicatiemiddelen die gebruikt worden om toeristen en inwoners te informeren over zwerfafval.

Bijlage V: Mind-map Interviews

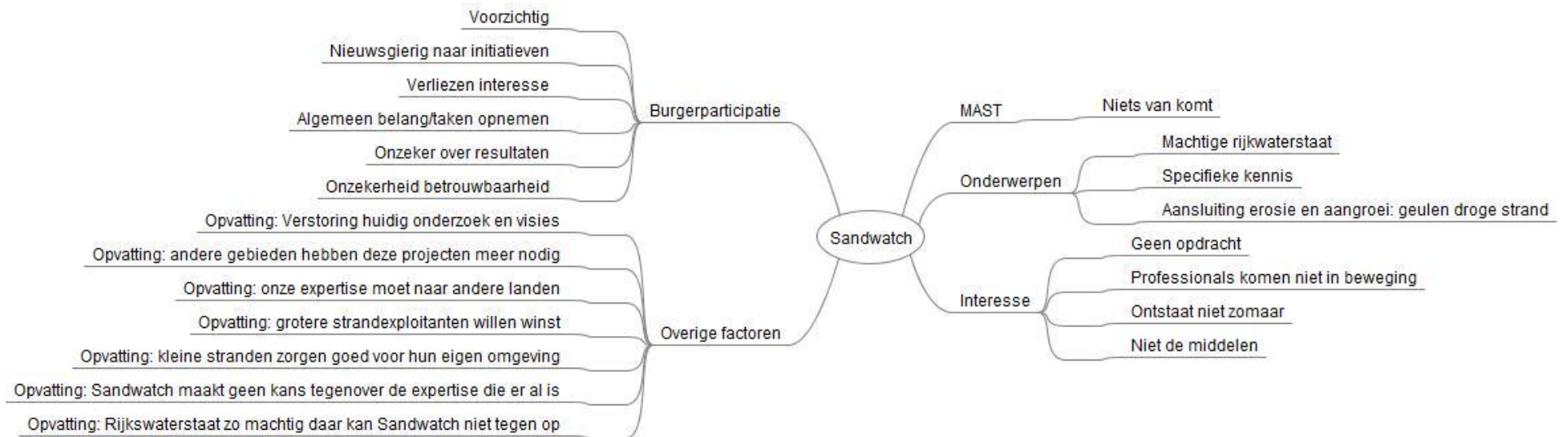
Mind map: gemeente 1

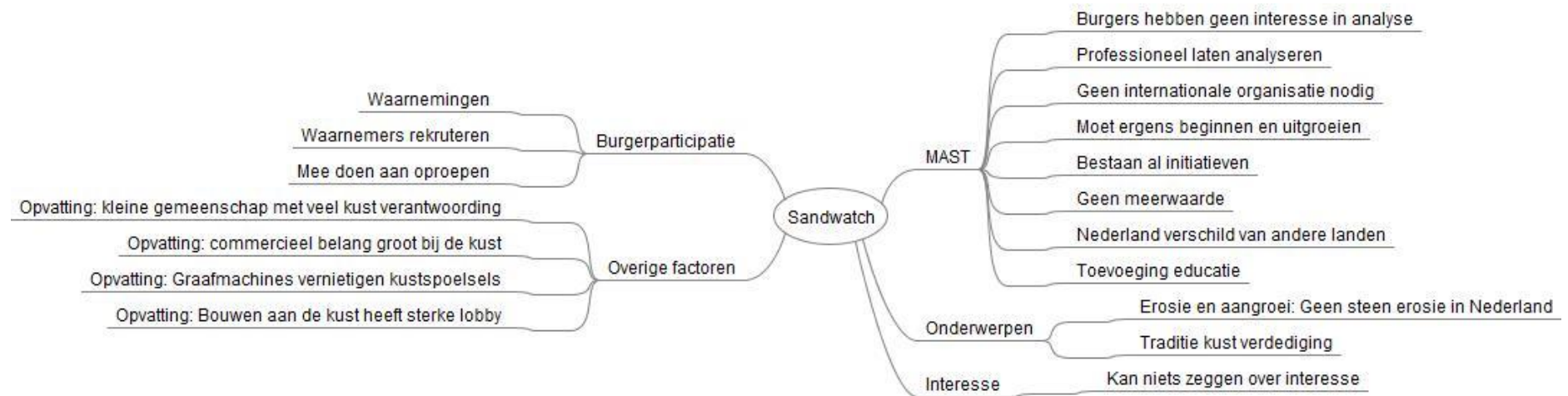
Mind map: gemeente 2

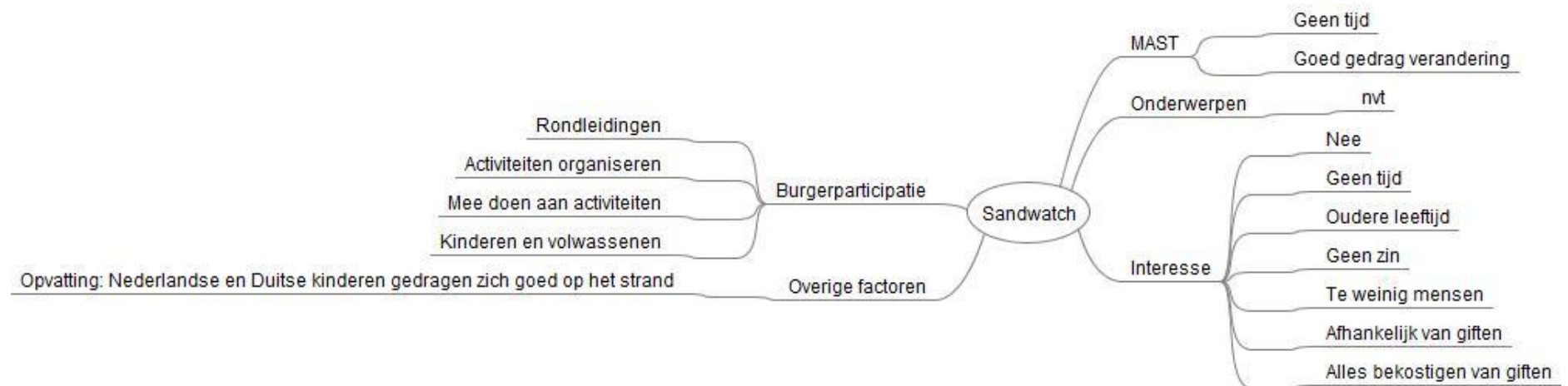
Mindmap: gemeente 3

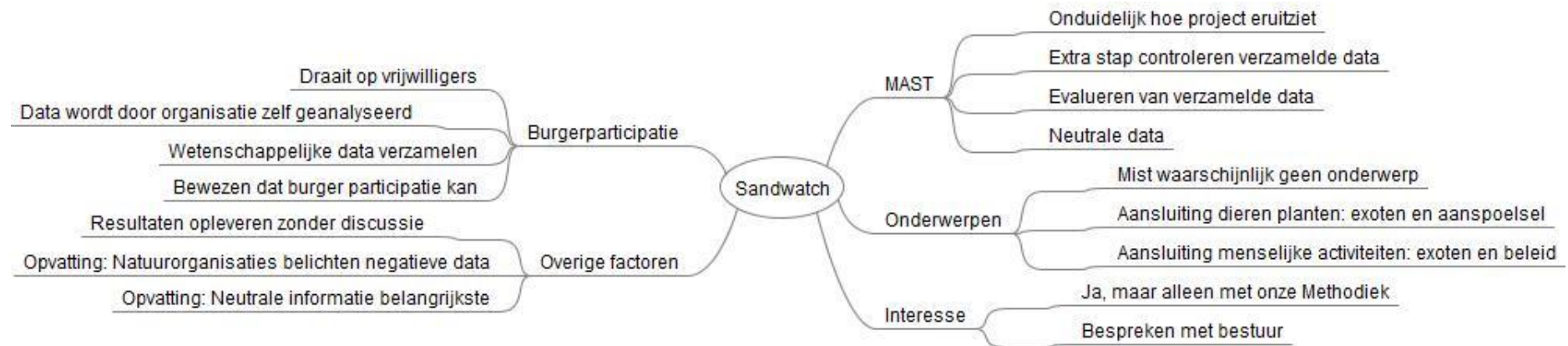
Mindmap: museum 1

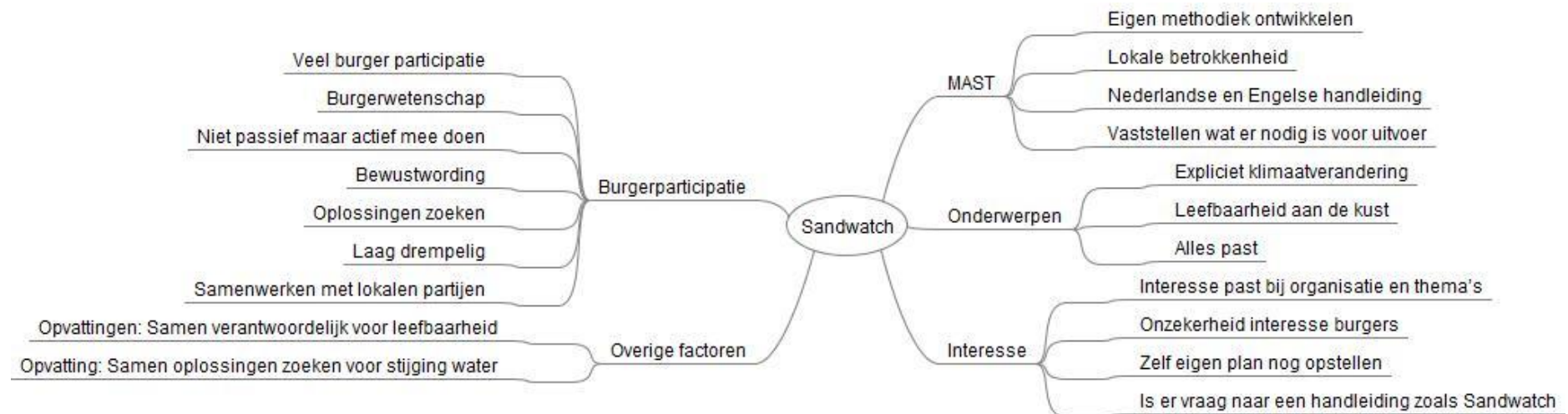
Mindmap: museum 2

Mindmap: organisatie 1

Mindmap: organisatie 2

Mindmap: organisatie 3

